

Ingrado

magazine

OMDAT LEREN WERKT!

DECEMBER 2020

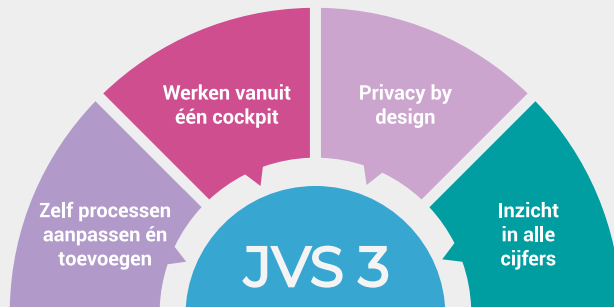

Maatschappelijke
diensttijd

De lessen van de bij

Nieuw kwaliteitsregister

‘Jij bent
geweldig
en wij
zien dat’

HET JEUGDVOLGSYSTEEM: COMPLEET, GEBRUIKSVRIENDELIJK & INTUÏTIEF

"Door het werken met JVS3 heb ik een heel mooi overzicht van mijn caseload en kan ik makkelijk mijn prioriteiten bepalen, bijvoorbeeld de recent uitgeschreven jongeren en verzuimers. Deze combinatie zorgt ervoor dat ik de jongeren kan helpen die het nú nodig hebben." - Gemeente Alkmaar

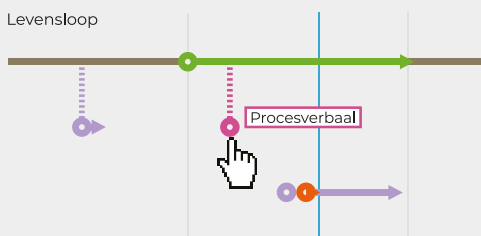
In JVS3 zijn kleuren en grafieken leidend. De tekst is daarbij ondersteunend. Knoppen, taken, processen. Alles is herkenbaar door de eigen kleur. Werken aan een proces is eenvoudig door op de blauwe link of de kleuren te klikken. Dit zorgt voor eenvoud en een helder overzicht.

We zorgen er altijd voor dat de processen aansluiten op uw werkwijze. Toch kan het ooit voorkomen dat er iets wijzigt in de werkwijze. Dit kan een applicatiebeheerder eenvoudig zelf wijzigen vanuit het systeem. Heeft u liever ondersteuning? Dan ondersteunt onze helpdesk u graag.

Intuïtief, ondersteunend & meteen aan de slag met JVS 3!

ISO 9001
ISO 27001

NEN 7510

De cliënt heeft niet zelden meer dan één proces. Hoe verhouden deze processen zich tot elkaar? Welke acties zijn er ondernomen en welke contactmomenten zijn er geweest? Dit is snel inzichtelijk én doorklikbaar in de levensloop van de cliënt.

	Raadplegen activiteiten details	Wijzigen activiteiten	Wijzigen activiteiten details	Autoriseren activiteiten
Team LP	✓	✓	✓	✓
Team RMC		✓		
Administratie	✓	✓	✓	✓
Beheer	✓	✓	✓	✓

Tot op de kleinste details autoriseren is nu mogelijk. Zo worden processen pas zichtbaar voor een team of individu wanneer er sprake is van doelbinding. Alle andere informatie wordt 'onder water' opgeslagen.

'Gelukkig
kan er nog
veel well!'

Trots

Wat ben ik blij en trots dat we erin geslaagd zijn om weer zo'n mooi magazine te maken. Want ook dat is in coronatijd een totaal ander proces dan we gewend zijn. Niet meer op bezoek in de praktijk, niet meer meekijken en sfeer proeven, niet live in gesprek. Maar gelukkig kan er nog veel well! Dankzij al die professionals in en om het onderwijs die al hun creativiteit inzetten om het recht op onderwijs en ontwikkeling ook in coronatijd te waarborgen. En dankzij de jongeren die zo hard werken aan hun toekomst. Dankzij hen konden we onze verhalen maken en deze delen met alle lezers van Ingrado Magazine.

Zo maken we je deelgenoot van de manier waarop het Jongerenpunt Midden-Brabant erin slaagt ook in deze tijd jongeren te begeleiden naar opleiding of werk. Van de manier waarop overbelaste jongeren in de Stedendriehoek dankzij een externe coach hun weg in het onderwijs kunnen vervolgen. Van een heel andere orde zijn de lessen van de bij. Prachtig hoe VSV-beleidsadviseur en imker Ramon Hagedoorn kijkt naar zijn bijen en de lessen toepast in zijn werk. In dit nummer ook een aantal nieuwe rubrieken. 'Onderzoek en theorie'

waarin we ons licht laten schijnen over achtergronden van leerplicht en RMC en de schijnwerper zetten op relevant onderzoek. 'Rechten & Plichten' is vervangen door 'Vraag & Antwoord' en 'Kort' maakte plaats voor 'Tot slot'.

2020 was voor Ingrado een bijzonder jaar en dan doel ik niet alleen op corona. Het was het eerste jaar dat we draaiden met een compleet team. Een team dat zich elke dag inzet voor het recht op onderwijs en ontwikkeling, een team dat onze leden ondersteunt en verder helpt in hun werk. Ook in coronatijd.

Ik ben trots op dit eerste magazine in onze nieuwe vormgeving. Stevig, sprekend en krachtig. Mede dankzij de beelden van Buro Werktuig uit Tilburg, waar jongeren werkervaring kunnen opdoen, staat dit nummer als een huis!

Veel leesplezier!

Carry Roozmond

Directeur-bestuurder

Colofon

Ingrado magazine

#42, december 2020

Ingrado Magazine verschijnt drie keer per jaar. Voor alle professionals die staan voor het recht op onderwijs en ontwikkeling. Vol achtergronden, praktijkverhalen en inspiratie.

Tekst

Susan de Boer, Ronald Buitelaar, René Halberstadt, Menno Kouveld, Yolande van der Ree, Marga de Weerd

Hoofredactie

Yolande van der Ree

Coverfotografie

Buro Werktuig Esmee Jacobs

Illustraties

Welmooet de Graaf

Ontwerp en opmaak

DDK, Utrecht

Druk

Badoux, Houten

Redactieadres

Ingrado
Hofplein 20
3032 AC Rotterdam
T 085 049 51 70
info@ingrado.nl
www.ingrado.nl

Als u teksten uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact op met de redactie van Ingrado Magazine via info@ingrado.nl.

Deze publicatie werd mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Ingrado in beeld

Ingrado staat voor het recht op onderwijs en ontwikkeling. Samen met onze partners. Ook, of misschien wel juist, in coronatijd!

Inhoud

Maatschappelijke diensttijd

Mooie projecten voor jongeren die niet goed weten welke keuze ze willen maken in het leven.

Systemisch werken

Denken vanuit verbinding, niet loslaten en anders zoeken naar beïnvloeding. Systemisch werken biedt handvatten in lastige leerplichtzaken.

'Jij bent geweldig en wij zien dat'

Geen hangende koppies vanwege corona bij het Jongerenpunt Midden-Brabant. Doorpakken, is het devies.

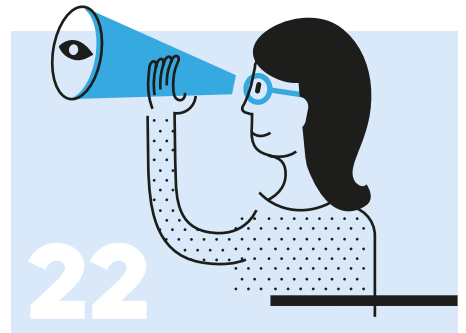
10 vragen aan

Adnan Tekin, voorzitter van de MBO Raad. 'Investeer juist in deze tijd, samen met scholen, in jongeren in een kwetsbare positie'.

Plusvoorziening

In de Stedendriehoek worden jongeren die om welke reden dan ook overbelast zijn, gekoppeld aan een externe coach.

Onderzoek en theorie

Theoretische achtergronden bij de praktijk van leerplicht en RMC. En onderzoeken die van betekenis kunnen zijn.

Matchtafels en de lessen van de bij

Als we de het mensenvolk vergelijken met het bijenvolk, dan valt er voor ons nog veel te leren. Ook binnen leerplicht en RMC.

Vakmanschap

Ingrado kiest voor een nieuw kwaliteitsregister. Een register dat ook samenwerking in het sociaal domein stimuleert

En verder...

17 Vraag en antwoord

De meestgestelde vragen aan Ingrado

26 Trots op je vak

Volop redenen om trots te zijn op het vak van leerplicht- of RMC-professional.

36 Tot slot

De projectleiders van Ingrado aan het woord

Maatschappelijke diensttijd

Maatschappelijke diensttijd (MDT) kan sinds september ook worden ingezet voor jongeren die uitvallen op school. Het verschil met de lopende proeftuinen is dat deze vorm van MDT intensiever is. De deelnemende jongeren zetten zich gedurende een half jaar 20 tot 28 uur per week in voor een traject waarvan de kern is dat verschillende groepen jongeren elkaar ontmoeten, dat zij zowel individueel als in groepsverband begeleiding krijgen en aan de slag gaan met hun competenties.

Tekst Susan de Boer **Fotografie** Natwerk

'Wat ik zo mooi vind, is dat hun zelfvertrouwen echt een 'boost' krijgt'

'Toen ik in de derde van het vmbo zat, ging ik niet meer naar school', vertelt de 16-jarige Jelmer uit Tytsjerksteradiel. 'De leerplicht-ambtenaar heeft ervoor gezorgd dat ik terecht kon bij Zoek het uit!' Zoek het uit! is een van de projecten uit de zogenoemde gemeentelijk (zie kader op pagina 8) van MDT en richt zich op jongeren tussen de 16 en 27 jaar uit Noord-Friesland, die een al dan niet vrijwillig tussenjaar hebben. 'Met een groepje moesten we opdrachten doen die maatschappelijke impact hadden. We hebben bijvoorbeeld kleinigheidjes uitgedeeld aan mensen om ze op te vrolijken.' Jelmer heeft tijdens het project meer zelfinzicht gekregen: 'Ik wilde eerst beveiligd worden, maar ik ben erachter gekomen dat ik verder wil in de detailhandel.' Jelmer volgt inmiddels een bbl-opleiding en kon aan de slag bij de Action. 'Ik zou anderen zeker aanraden om het een kans te geven. Je leert jezelf beter kennen.' Het contact met jongeren in een vergelijkbare situatie is een van de aspecten die Jelmer waardeerde aan het project, met sommigen van hen heeft hij nog contact.

Zelfvertrouwen

Maatschappelijke diensttijd is bij uitstek geschikt voor jongeren die niet goed weten welke keuze ze in het leven willen maken. Najade Post, leerplichtambtenaar in de gemeente Vijfheerenlanden, maakt regelmatig mee dat mbo-studenten uitvallen omdat ze een richting hebben gekozen die niet bij hen past. 'Ze komen bij mij omdat ze verzuimen', zegt Post. 'Ik bespreek dan met de school en de ouders hoe we de jongeren weer kunnen motiveren, en een MDT-traject is een van de instrumenten. We mogen het ook als schoolvervangend traject inzetten.' Ook Marieke Richters, Coördinator Regionaal Vangnet VSV/Trajectbegeleider RBL West-Brabant is enthousiast over MDT. 'Jongeren gaan aan de slag bij verschillende organisaties. Ze zijn 20 uur per week bezig met zelfontplooiing en maatschappelijke betrokkenheid. Wat ik zo mooi vind aan het programma, is dat hun zelfvertrouwen echt een 'boost' krijgt.'

IMCoach

Naast het doel persoonlijke ontwikkeling op gang te brengen, hebben de MDT-projecten een maatschappelijk oogmerk. Zo kunnen jongeren tussen 14 en 27 jaar zich bij de Stichting IMC Weekendschool inzetten voor

kinderen die dat nodig hebben. 'Wij bieden aanvullend onderwijs aan kinderen van 10 tot 14 jaar op plekken waar dat het hardst nodig is', zegt coördinator Maaïke van Gestel. 'Door les te krijgen van professionals zoals een rechter, een journalist of een game-designer, vergroten we de wereld van de leerlingen.' Het MDT-project van IMC Weekendschool heet IMCoach. De deelnemers coachen de leerlingen, ze begeleiden hen tijdens de weekendschoollessen, helpen met hun huiswerk of ondersteunen ze bij

hun integratie in Nederland. Ze kunnen ook gastlessen geven over hun eigen hobby's of studie. Aan het einde van het IMCoach-traject ontvangen de deelnemende jongeren een Europass Certificaat voor Vrijwilligerswerk, uitgegeven door partner CINOP. IMCoach wierf aanvankelijk vooral onder de eigen alumni, de oud-leerlingen van IMC Weekendschool. 'Inmiddels melden ook andere jongeren zich aan. De vrijwilligers komen van vmbo tot en met universiteit. Voor hen zelf is het ook een manier om hun netwerk te vergroten.'

Launch Your Future

De doelgroep van Launch Your Future in Zeist bestaat voor een groot deel uit jongeren die vastlopen in het reguliere onderwijs of die als nieuwkomer hun weg niet

Launch Your Future - Jongeren maken een speurtocht voor kinderen

'Als ik bezig ben wordt het makkelijker ook andere dingen te doen'

'Toen ik in 5 vwo zat, werd ik depressief', vertelt Tessa Reeskamp. 'Naar school gaan lukte niet meer en examen doen ook niet. De ambulante begeleider die mij ondersteunt om een terugval in de depressie te voorkomen, zei dat ik wat meer met jongeren van mijn eigen leeftijd moest omgaan. Dat vond ik wel spannend, want dat deed ik eigenlijk niet meer.' Tessa kwam terecht bij het project Launch Your Future, een van de projecten waarmee Maatschappelijke Diensttijd kan worden ingevuld. 'Het was spannend om er

telkens naartoe te gaan. Ik had zo weinig contact met mensen. Dat sociale deel ervan was voor mij wel wennen.' Tijdens het project hielp Tessa onder meer bij de Dag voor de Kunsten en maakte zij een installatie voor de tentoonstelling waar de deelnemers zich presenteerden. 'Normaal heb ik daar moeite mee, maar het is wel gelukt, ik werd er niet heel nerveus van. Als ik bezig ben wordt het makkelijker om andere dingen ook te doen.' Inmiddels heeft Tessa het project afgerond. Ze volgt nu een hbo-opleiding.

The Karma Factory - ICT studenten maken lunch voor bewoners van een verzorgingshuis

makkelijk vinden. 'We werken samen met culturele organisaties', vertelt Karla de Paauw, coördinator maatschappelijke stage en MDT-project Launch Your Future van de Vrijwilligerscentrale Zeist. Launch your Future werkt samen met leerplicht en timmert stevig aan de weg dankzij onder meer posters en oproepjes in de lokale en sociale media. 'Ook via vluchtelingenwerk worden jongeren aangemeld', vertelt De Paauw. 'Dan moeten ze uiteraard wel al een beetje Nederlands spreken. Ook een hulporganisatie voor jongeren die niet thuis kunnen wonen, meldt jongeren aan. In groepjes gaan ze aan de slag met dans, muziek, theater en beeldende kunst. Daarnaast doen ze individueel vrijwilligerswerk bij een maatschappelijke organisatie. Een slechtziende jongen maakt en zingt liedjes in de groep en werkt daarnaast als vrijwilliger in een verzorgingstehuis. Een jongen uit Eritrea tekent graag en is gaan helpen op de belbus, hij wil automonteur worden en doet nu de Entree-opleiding. We proberen voor alle jongeren een passend vervolg te vinden, al hoort dat niet echt bij het project zelf.'

Karma Factory

Voorals mbo-studenten die op zoek zijn naar een andere richting, hebben baat bij MDT-trajecten. Dat is de ervaring van Stefan Burger, projectleider van The Karma Factory. The Karma Factory is een programma van de maatschappelijke diensttijd binnen het mbo burgerschapsonderwijs. Een van de projecten die zij uitvoeren is het Project Karma, waarbij jongeren helpen het strand op te ruimen, een voetbaltoernooi te organiseren, of iets anders wat bijdraagt aan de samenleving. 'Voor mbo-studenten die vastlopen, is dit traject een uitkomst', zegt Burger. 'Bij vrijwilligersorganisaties waar ze er echt toe doen, en waar ze positieve feedback krijgen, bloeien ze op.' Een van de succesverhalen is dat van een

jongen die boos was op alles en nergens zin in had. 'Bij Project Karma ging hij voedsel inzamelen voor de voedselbank. Op voorhand had hij een grote mond, maar op de dag zelf werd hij met een camera gevolgd door iemand van MDT die een promotiefilmpje maakte. In de supermarkt heeft hij de winkelende mensen aangesproken en in één ochtend had hij zes dozen eten verzameld. Zijn houding is daarna omgeslagen. Inmiddels volgt hij een mbo-opleiding sociaal werk.'

Motivatie

Zowel projectleiders als leerplichtambtenaren stellen vast dat het voor deze intensieve variant van MDT essentieel is dat de jongere zelf gemotiveerd is en deelname aan een traject ziet als een eigen keus om vooruit te komen. 'Jongeren vallen uit bijvoorbeeld doordat ze een opleiding hebben gekozen waar hun vrienden ook naartoe gaan', zegt Burger van The Karma Factory. 'Daarom is het belangrijk dat ze een positieve keuze maken voor de organisatie waar ze aan de slag gaan.' Daarnaast moeten ze het echt belangrijk vinden om in zichzelf te investeren, zegt leerplichtambtenaar Post. 'Het is een intensief traject, dus voor een jongere die geen zin meer heeft in school en daarom wel in een MDT-traject wil stappen, is het niet geschikt.' 🍷

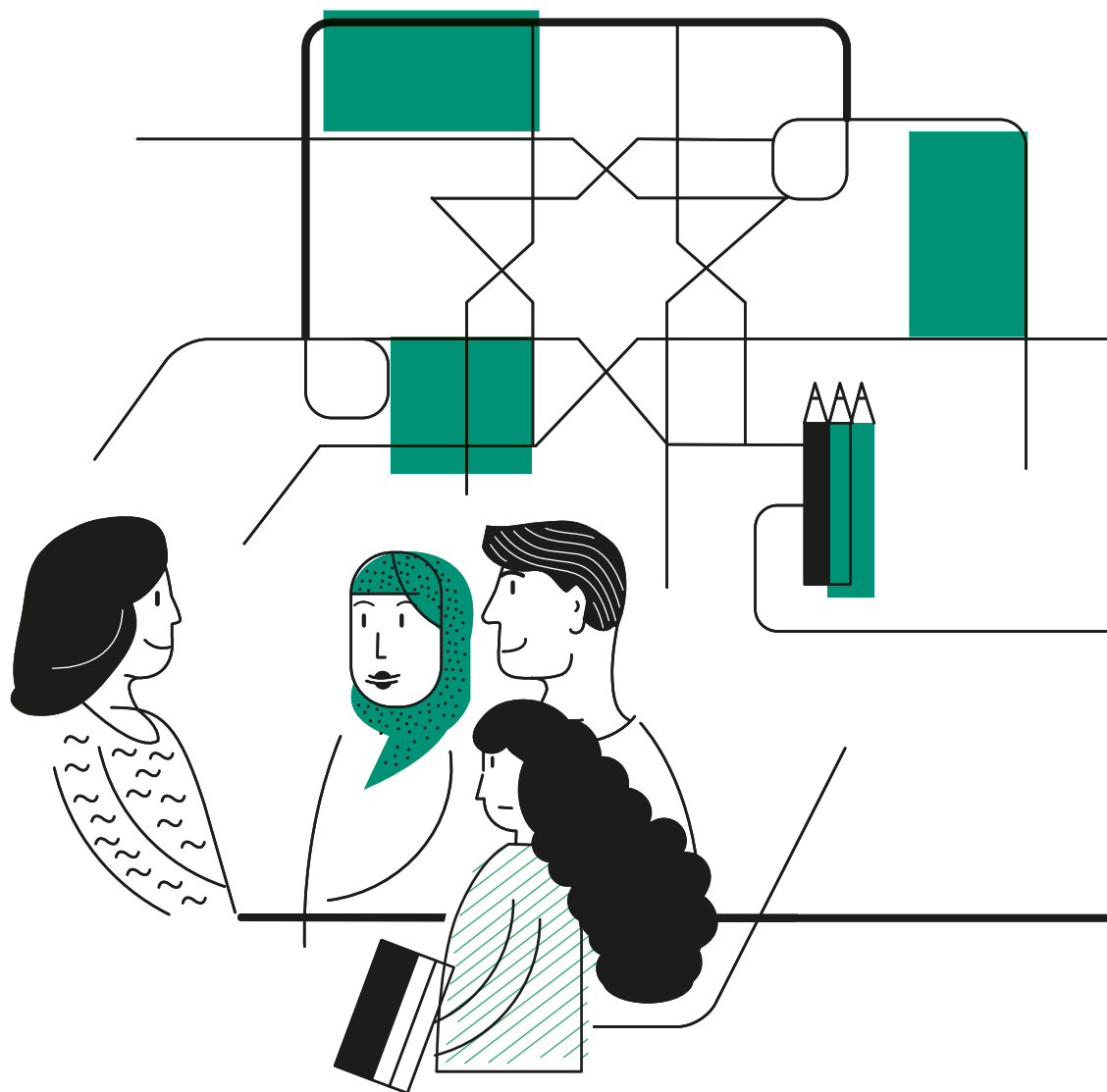
Gemeentelijk MDT

Jongeren die op school zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen kunnen aan de slag bij MDT-projecten die gefinancierd worden via de zogenaemde gemeentelijk. Dit is de derde subsidieronde van het Actieprogramma maatschappelijke diensttijd. De aanpak van de gemeentelijkprojecten kenmerkt zich door deelname van ongeveer 20 jongeren van verschillende achtergronden per keer, die gedurende 26 weken, gemiddeld 24 uur per week een traject doorlopen. Het traject bestaat uit trainingen, inzet binnen een project met een maatschappelijk doel, gezamenlijke deelmomenten, terugblik en nazorg. Jongeren worden zowel individueel als collectief begeleid door jongerenbegeleiders. In België, waar deze trajecten al langer lopen, blijkt dat 83 procent van de kwetsbare jongeren zes maanden na hun traject in opleiding zit of aan het werk is. In Nederland zijn elf projecten via de gemeentelijk gehonoreerd. Jongeren die deelnemen aan het MDT-traject ontvangen na afronding een certificaat. Dat is een belangrijke motivatie voor de deelnemers, zo blijkt uit onderzoek. MDT komt voort uit het Regeerakkoord. De ministeries OCW, SZW en VWS werken hierin samen. MDT wordt uitgevoerd door maatschappelijke organisaties en overheden en bestaat uit projecten die maatschappelijke impact hebben, leiden tot talentontwikkeling van en ontmoetingen tussen jongeren. Er zijn nu in totaal 86 MDT-projecten door heel Nederland.

Meer weten?

Over de gemeentelijk:
www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/jeugd/programmas/programma-detail/actieprogramma-maatschappelijke-diensttijd/t/gehonoreerde-projecten-gemeentelijk/

Over MDT:
www.doemeemetmdt.nl en
www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/jeugd/maatschappelijke-diensttijd/

Systemisch werken

Verzuim heeft altijd een context

Wie kent de situatie niet? Je hebt keihard gewerkt, iederéén heeft keihard gewerkt en z'n uiterste best gedaan. En toch lukt het niet, toch krijg je een zaak niet in beweging. Het verzuim neemt toe, de leerling dreigt verder uit beeld te raken en het contact met de ouders is verstoord. Systemisch werken kan een antwoord zijn op de vraag hoe je succesvol opereert in lastige leerplichtzaken.

Tekst Yolante van der Ree **Illustratie** Welmoet de Graaf

'Denken vanuit verbinding, niet loslaten en anders zoeken naar beïnvloeding.' Volgens leerplichtambtenaar en systeemtherapeut Ramona Meza zouden dat de uitgangspunten moeten zijn binnen het werk van de leerplichtambtenaar. Haar leidinggevende, de teamleider leerplicht/RMC van de gemeente Zwolle, is het met haar eens. Vandaar dat alle RMC- en leerplichtmedewerkers een training volgen in systemisch werken.

Wij doen zaken met elkaar

'Er is veel veranderd in ons werk sinds de invoering van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)', zegt Meza. 'Er is veel meer ruimte voor maatwerk en zorg gaat voor straf. Wel bestaat er nog een escalatiemodel richting drang en dwang. Dat is goed, maar ik vind dat de ambitie zou moeten zijn daar geen gebruik van te hoeven maken.'

Binnen het systeemdenken staan gebeurtenissen of situaties nooit op zichzelf, ze zijn altijd verbonden met de context waarin ze zich afspelen. Zo heeft verzuim altijd een oorzaak. Die kan in het onderwijs liggen,

in de thuissituatie, in persoonlijke problematiek van de leerling of juist een combinatie daarvan. Meza: 'Schoolverzuim wordt vaak als het probleem gezien, terwijl schoolverzuim vooral een signaal is dat er iets aan de hand is, het zichtbare symptoom van een onderliggend probleem. Vaak komen wij pas in beeld als er al van alles is geprobeerd om het te stoppen. Soms loopt een casus al drie jaar. De druk vanuit de school of ouders kan dan enorm groot zijn. Los het op! is de boodschap. Wil je echter duurzame verandering teweegbrengen in taai verzuimkwesatie, dan is het zaak dat je goed kijkt en de context onderzoekt. Je zult eerst met ouders tot een commitment moeten komen: wij doen zaken met elkaar! Dat moet het vertrekpunt zijn.'

Koud zweet

Je zit op de goede weg als het koude zweet je op de rug staat, zegt Meza. 'Dan stap je uit je comfortzone en kun je dingen gaan doen die je niet eerder deed.' Als voorbeeld geeft ze een casus uit haar eigen praktijk van enige tijd geleden. Een meisje van 11 verzuimt steeds vaker. Ze wordt ziek

gemeld met vage buikpijnklachten, artsen kunnen geen diagnose stellen. School en ouders komen er samen niet uit. Het verzuim neemt toe. School ziet ouders die zich onttrekken aan hun verantwoordelijkheid en doen een melding bij leerplicht. De zaak komt bij Meza terecht. 'Ik voel meteen de druk, de verwachting dat ik dit wel even ga oplossen. En als ik lees over de casus snap ik dat ook; het is tijd dat er iemand STOP roept. Ik voel tijdsdruk en druk om sancties in te zetten. Tegelijkertijd weet ik dat dat niet zal werken, niet zolang ik niet precies weet wat er speelt. Anders was het al lang opgelost. Dus is de vraag 'Sta ik open voor het verhaal van deze mensen? Heb ik daar tijd voor? Eigenlijk niet. Dit is het moment dat het koude zweet me op de rug stond want er werd verwacht dat ik snel optrad. Toch besluit ik contact te maken en neem me voor niet weg te gaan voor ik echt begrijp wat er aan de hand is.'

Oprecht en zonder oordeel

'Ik stap uit het verhaal van school en vraag de ouders wat hun dochter voor een kind is. "Jullie zijn niet de ouders van een ziek meisje", houd ik hen voor. "Van wie wel?" Ik zie hun blikken opengaan. Ze vertellen over hun dochter die vaak vrolijk was, maar de laatste tijd veel minder. Over een kind dat graag knutselt en over hoe trots ze op haar zijn. Ze vertellen over hun culturele achtergrond en hoe die een rol speelt in hun opvoeding. Dat ze willen dat hun kind hard werkt en haar best doet. Ik probeer oprecht en zonder oordeel te luisteren. Ik wil de waarden van de ouders achterhalen, de mijne doen hier niet ter zake. Ik houd hen voor dat juist als je te veel je best doet, het best wel spannend en hard werken is. Dat je daar echt buikpijn van kunt krijgen. Dat het

'Ik besluit contact te maken en neem me voor niet weg te gaan voor ik echt begrijp wat er aan de hand is'

fijn zou zijn als hun dochter zou kunnen genieten van het feit dat ze haar best doet en ook van haar trotse ouders. Dat de schoolmaatschappelijk werkster (SMW) haar hier misschien bij zou kunnen helpen. Tot nu toe hebben de ouders de ondersteuning vanuit het SMW geweigerd omdat hun kind niet 'gek' is. Vanuit hun culturele achtergrond is dat begrijpelijk. Toch zijn ze niet afwijzend als ik uitleg dat de SMW'er hun dochter kan helpen ontspannen zodat ze minder buikpijn krijgt en met meer plezier naar school kan gaan. Samen met de ouders ben ik naar school gegaan waar we het traject met de SMW'er in gang gezet hebben. Dat is inmiddels een tijd geleden en dat was het startpunt van een goede samenwerking tussen de school en de ouders.'

'Denken vanuit verbinding, niet loslaten en anders zoeken naar beïnvloeding'

'Ja dit kost tijd', zegt Meza, 'maar bedenk eens wat een tijd het gekost zou hebben als ik een andere weg ingeslagen zou zijn, die van de officiële waarschuwing. Van de dwang en de drang. Dan waren de ouders recht tegenover mij en de school gaan staan en was terugkeer naar school verder uit beeld geraakt.'

Circulair

Om systemisch te kunnen werken hoeft je geen systeemtherapeut te worden, je hoeft alleen maar anders te leren kijken. 'Het helpt als je de lineair causale denkrichting loslaat – het denken in oorzaak en gevolg – en inruilt voor de circulaire benadering waarin zaken nooit op zichzelf staan, maar altijd verbonden zijn met de sociale context waarin ze zich voordoen. Dus vraag je af hoe de spijbelaar weer leerling kan worden. Bekijk de casus vanuit de oorspronkelijke, gewenste context (waarin de spijbelaar nog leerling was) en niet vanuit de verworpen context (waarin de leerling spijbelaar is geworden).' 🍷

'Systemisch kijken is heel mooi, maar soms best vermoeiend'

Shakya Poll en Annelieke Kersbergen zijn beiden leerplichtambtenaar en RMC-consulent in Zwolle. Ze zitten midden in de training Systemisch werken die ze met het hele team volgen. 'Het past zo mooi in een andere manier van werken die we nastreven. Meer aansluiten bij de jongeren en werken op basis van contact.'

'Weet je nog Shakya, dat we eens uit rebellie 'Leerrechtconsulent' onder onze mail zetten in plaats van 'Leerplichtambtenaar?', vraagt Kersbergen lachend aan haar collega. 'Dat was maar voor even, maar het laat wel zien hoe we in ons werk staan. Leerplichtambtenaar is zo zwaar: eerst al die plicht en dan ook nog ambtenaar. Help, wat voor een baan is dit? Terwijl we hartstikke leuk en belangrijk werk hebben. We zijn er om het leerrecht voor iedere jongere te beschermen.'

De training kwam voor beiden als geroepen. Poll: 'In sommige casussen kom je gewoon niet verder doordat je te veel focust op verzuim. Als ouders ruzie hebben met de school en hun zoon of dochter verzuimt, heeft het geen zin om druk op die jongere uit te oefenen om weer naar school te gaan. Hij of zij is loyaal aan de ouders en is dus ook boos op school. Als je dat doorziet, kies je een andere invalshoek. Dan zul je eerst de verbinding zoeken met de ouders en onderzoeken waar hun boosheid vandaan komt.'

In de training leren we onder meer 'meerzijdig partijdig' te zijn, legt Kersbergen uit. 'Dat kunnen we inzetten bijvoorbeeld in een multidisciplinair overleg waar ouders, school, hulpverleners en soms de jongere aan

tafel zitten. Iedereen heeft daar een eigen perspectief. Het helpt om eerst eens achterover te gaan zitten en te kijken wat er gebeurt bij iedereen. Als je het plaatje hebt, ieders context ziet en waardeert, heb je echt een ander gesprek en ben je eerder bij een oplossing.'

Poll: 'We zitten in een proces van leren en ontleren. We leren dingen loslaten en voegen nieuwe vaardigheden toe.' Kersbergen: 'Systemisch werken biedt verdieping van de MAS. Methodisch volg je de stappen uit de MAS en de manier waarop je dat doet is systemisch. Als je vanuit de verbinding met ouders of jongere komt tot bepaalde afspraken en die worden niet nagekomen, kun je hen daarmee confronteren. En ja, dat kan ook bij systemisch werken betekenen dat je gaat handhaven. In verbinding confronteren en corrigeren wordt dat genoemd.'

Poll en Kersbergen benadrukken dat je als leerplichtambtenaar geen systeemtherapeut hoeft te worden, maar dat het enorm helpt om handvatten vanuit de systeemtherapie tot je beschikking te hebben.

De training heeft ook effect op het team. Poll: 'We kijken nu ook naar ons eigen systeem op het werk. We stellen andere vragen, proberen te achterhalen wat er aan de hand is, stellen ons oordeel uit, onderzoeken ons eigen gedrag. Super mooi, maar soms ook best vermoeiend. Het komt voor dat we elkaar in het weekend nog appen met een mooi voorbeeld uit een film ofzo. Als je blik eenmaal op systemisch staat, is het moeilijk om het niet te zien.'

A woman in a light blue coat is taking a photograph of a man in a dark quilted jacket. They are standing on a balcony with a metal railing. The background shows trees with autumn foliage. The text 'Jij bent geweldig en wij zien dat' is overlaid on the image.

**‘Jij bent
geweldig
en wij
zien dat’**

‘Jongeren worden onevenredig hard getroffen door de corona-maatregelen’. Dat kopte het AD op 12 september jl. Jongeren zaten met hun flexcontracten, 0-urenbaantjes en een overspannen woningmarkt ook voor corona al in de hoek waar de klappen vallen. Met de pandemie zijn de problemen voor deze groep alleen maar groter geworden. Dat zien en horen ook de medewerkers van het Jongerenpunt Midden-Brabant dagelijks.

Tekst Ronald Buitelaar **Fotografie** Buro Werktuig

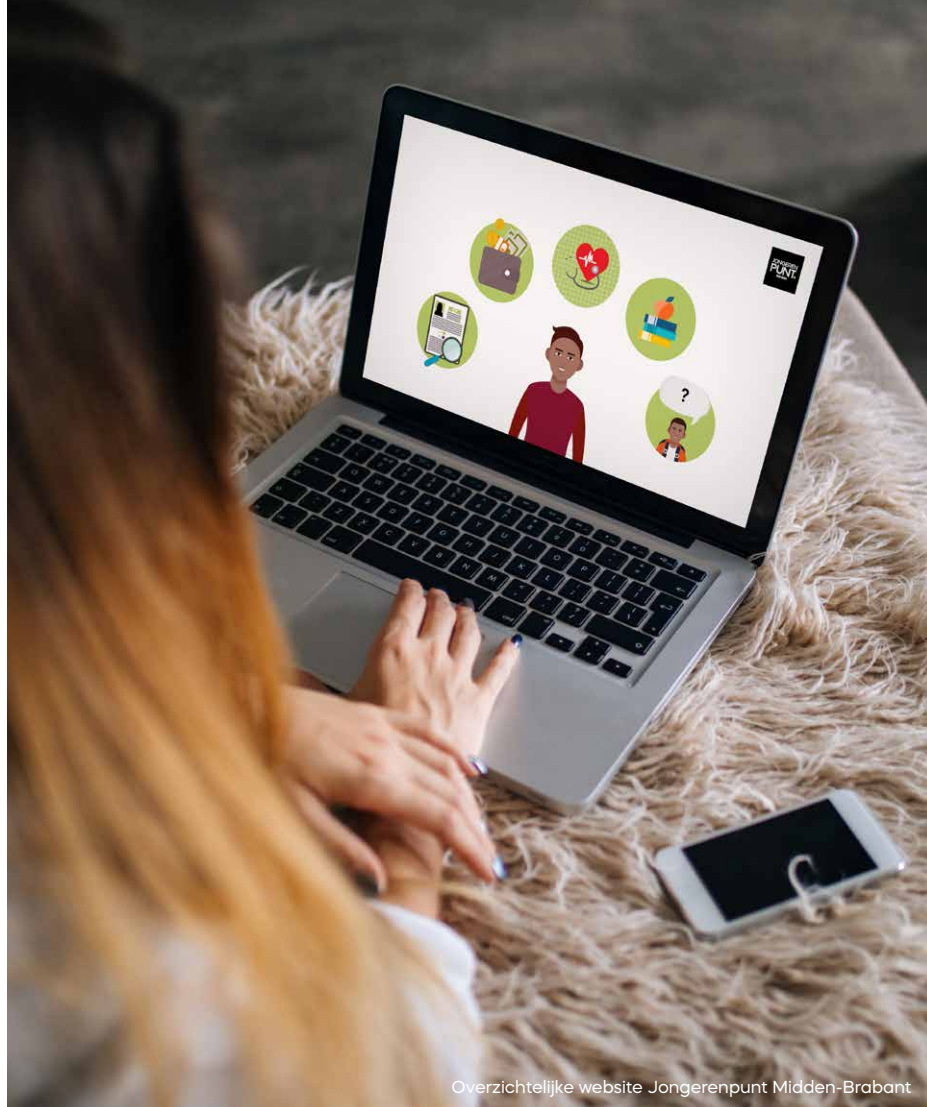
Met hun ondernemende, soms onorthodoxe, sterk op de belevingswereld van jongeren toegesneden en ietwat brutale werkwijze wisten ze voor de crisis de jeugdwerkloosheid in de regio naar een historisch laagterecord te krijgen. Het succes trok de aandacht van andere regio's en zelfs van Europa. De huidige gezondheids crisis belemmert hun werk wel, maar heeft ze allerminst uit het veld geslagen. Lukt plan A niet, dan is er altijd nog een plan B en desnoods een plan C. Geen hangende koppies bij het Jongerenpunt, maar doorpakken: 'Jij bent geweldig en wij zien dat!'. Ingrado Magazine sprak een aantal betrokkenen.

Marc Bevers – Programmamanager Jongerenpunt Midden-Brabant

‘We streven met het Jongerenpunt Midden-Brabant naar een sluitende aanpak voor alle jongeren tussen 18 en 27 jaar. We hebben ons daarbij gecommitteerd aan de European Youth Guarantee; alle jongeren binnen vier maanden begeleiden naar school, werk, stage, zorg of een ondersteuningstraject. In 2019 is dat in 99 procent van de gevallen gelukt. De afgelopen drie jaar bereikten we

met onze dienstverlening zo'n 2600 jongeren die voorheen niet zichtbaar waren. Klassiek op de bank zitten is er niet meer bij. We wachten niet lijdzaam af tot jongeren zich bij ons melden, maar gaan zelf actief op ze af. We leggen contact via jongerenorganisaties en welzijnswerk of proberen jongeren te bereiken via ludieke campagnes. Wij gaan naast hen staan en vinden het belangrijk om gelijk relevant te zijn. Een jongere die een dak boven zijn hoofd dreigt kwijt te raken heeft niets aan formulieren en ambtelijk trajecten, maar moet geholpen worden. Direct alles oplossen kunnen we niet, maar onze jongerenregisseurs laten wel zien dat er stappen gezet worden. Ons palet van interventies is heel breed. Soms volstaan een paar coachinggesprekken om iemand op de rit te krijgen. Een andere keer spelen er zo veel problemen tegelijk dat ons hulpaanbod breder moet zijn. Alles hangt samen met de zelfredzaamheid van jongeren. Sommigen moet je echt bij de hand nemen. Bij anderen ben je vooral een sparringpartner. Corona heeft ons werk in die zin beïnvloed dat het nog meer van onze creativiteit vraagt om jongeren op een plek te krijgen die bij hen past. Als plan A niet werkt, stappen we over naar plan B en desnoods naar C. Loslaten doen we niet.’

'Met de sluiting van de horeca verloor hij niet alleen zijn baan, maar dreigde hij ook zijn huis kwijt te raken'

Overzichtelijke website Jongerenpunt Midden-Brabant

Marlie van Dongen – Jongerenregisseuse Jongerenpunt Midden-Brabant

'Wij gaan naast jongeren staan, nemen hun vragen als vertrekpunt en gaan daar flexibel maar methodisch mee aan de slag. Hun hulpvragen zijn zeer breed. Dat varieert van 'ik moet volgende week het huis uit, want ik heb ruzie met mijn ouders' en 'ik zit in de schulden, wat nu?' tot 'ik word mijn huis uitgezet, want ik heb geen inkomen' en 'ik heb een rotbaan en weet het allemaal niet meer'. Het is een misverstand om te denken dat alleen 'probleemjongeren' bij ons aankloppen. Het kan ook gaan om jongeren die keurig hun studie hebben afgerond, maar, zeker nu, geen passende baan vinden. Voor alle jongeren en zeker die ogenschijnlijke 'niets-aan-de-hand-jongeren' is het belangrijk dat wij goed te vinden zijn. Daar doen we veel aan. Natuurlijk via bekende netwerkpartners als de mbo-instellingen, hulpverlening, praktijkondersteuners, psychologen, jongerenwerk, reclassering, maatschappelijk werk, veiligheidshuis en wijkteams, maar ook via social media en mond-tot-mondreclame. Corona heeft een behoorlijke impact op ons werk, maar online en zo nodig via een huisbezoek of een afspraak buiten, kunnen we contact

met de jongeren onderhouden. De impact op de jongeren zelf is veel groter. Zij hadden met hun flexibele en 0-urencontracten ook voor corona al een zwakke positie op de arbeidsmarkt en worden nu dubbel hard getroffen. Neem het voorbeeld van de jongen die op basis van een 0-urencontract in de horeca aan het werk was en in september aan een nieuwe opleiding wilde beginnen. Met de sluiting van de horeca verloor hij niet alleen zijn baan, maar dreigde hij ook zijn huis kwijt te raken. Het leverde hem zoveel stress op dat hij al na twee weken met zijn opleiding stopte. Voor corona had hij zijn leven goed op orde. Nu is hij uitgevallen en zijn wij bezig om zijn schulden te regelen en zijn leven weer op de rails te krijgen.'

Emmy Boele – Jongerenregisseuse Jongerenpunt Midden-Brabant

'Mijn werk als jongerenregisseuse is gigantisch divers. We krijgen jongeren binnen die net zijn afgestudeerd en niet aan een baan komen, maar ook jongeren die consequent vastlopen en serieuze hulp nodig hebben om hun leven op een prettige manier te kunnen leiden. Momenteel zien we veel statushouders, met name Eritrese

jongeren. Wat ze onderweg van Eritrea naar Nederland hebben meegemaakt is vaak te schrijnend voor woorden en maakt dat ze stuk voor stuk getraumatiseerd zijn. De eerste opvang hier is in principe goed, maar duurt heel kort. Ze krijgen te weinig tijd om goed Nederlands te leren en zich tot goede Nederlandse burgers te ontwikkelen. Ze volgden de Internationale Schakelklas (ISK) en deden een mbo-1 opleiding, maar hebben nog lang niet het vereiste niveau voor de arbeidsmarkt. Toch moeten ze het alleen zien te rooien. Het is bijzonder lastig voor deze jongeren om een baan te vinden. Met ons brede netwerk werken wij aan alle ontwikkelaspecten en proberen we werkgevers te vinden die niet alleen oog voor werk hebben, maar ook voor die andere aspecten. Dat is onder normale omstandigheden al niet eenvoudig, maar met corona pas echt een uitdaging. Werk vinden en houden is ook voor veel andere jongeren moeilijk. Zo zien we heel wat jongeren die we eerder ergens plaatsen na het uitbreken van de crisis weer bij ons aankloppen. Gelukkig trekt de banenmarkt weer iets aan. Nu een baantje in de horeca bijna onmogelijk te vinden is, neemt het aantal baantjes in de logistiek juist toe. Een groot probleem is dat

'Sommige jongeren moet je echt bij de hand nemen. Bij anderen ben je vooral een sparringpartner'

kansarme jongeren dubbel getroffen worden. Ze hebben het normaal al moeilijk en corona maakt het extra ingewikkeld. Gelukkig hebben wij inmiddels zo'n groot netwerk dat we tal van helpende initiatieven aan elkaar kunnen knopen. Jammer dat veel van ons werk nu online moet. Liever zien we iedereen in het echt. Dat is waarom we ooit sociaal werk zijn gaan doen.'

Daphne van der Meijs – Projectleider Buro Werktuig

'Buro Werktuig begon in 2017 als een campagne van reclamebureau Scheepens en de gemeente Tilburg om aandacht te vragen voor jeugdwerkloosheid en het Jongerenpunt Midden-Brabant. Inmiddels is Buro Werktuig uitgegroeid tot een bureautje binnen Scheepens, dat jongeren ervaring als reclamemaker laat opdoen. Jongeren die bij Buro Werktuig aansluiten hebben vaak al wel de kennis en kunde op zak, maar door omstandigheden een gat in hun cv of weinig werkervaring. Bij Buro Werktuig kunnen ze die ervaring binnen maximaal zes maanden opdoen. Ze krijgen een leerwerkvergoeding van 500 euro per maand. Scheepens koppelt

elke jongere aan een eigen werknemer, die als maatje en vraagbaak functioneert. Er is bij ons plaats voor een projectleider, een copywriter, een fotograaf/filmmaker en een designer. Als projectleider ben ik de schakel tussen het bureau, Scheepens en de klant. Onze klantenkring is de afgelopen jaren flink gegroeid. In het begin werkten we voornamelijk voor het Jongerenpunt Midden-Brabant, maar tegenwoordig doen we ook veel toffe campagnes voor bijvoorbeeld de gemeente Tilburg en jongereninstanties. Door de groei in klanten biedt Buro Werktuig inmiddels niet alleen onderdak aan jongeren die werkervaring opdoen, maar ook aan een aantal vaste medewerkers die na hun werkervaring zijn blijven plakken. Corona heeft wel echt een impact op ons werk gehad. We besloten al snel thuis te gaan werken, maar dat was even schakelen. We zitten normaal letterlijk bij elkaar aan tafel en moeten contact nu organiseren. In het begin vielen ook klanten

weg, omdat iedereen even de kat uit de boom keek. Inmiddels is de markt gelukkig weer aangetrokken en zijn we beter op elkaar en de situatie ingespeeld. Wie elders in het land nadenkt over het opzetten van een project als Buro Werktuig adviseer ik twee dingen: Laat de jongeren aangeven waar zij behoefte aan hebben en informeer eens bij het Jongerenpunt Midden-Brabant. Dit is de sleutel tot succes.'

Buro Werktuig in actie

De fotografie voor de cover en bij dit artikel is verzorgd door Buro Werktuig.

'In het begin werkten we eigenlijk alleen aan de naamsbekendheid van het Jongerenpunt Midden-Brabant en waren de eisen nog niet zo hoog. Tegenwoordig doen we ook veel campagnes voor bijvoorbeeld de gemeente Tilburg en jongereninstanties'

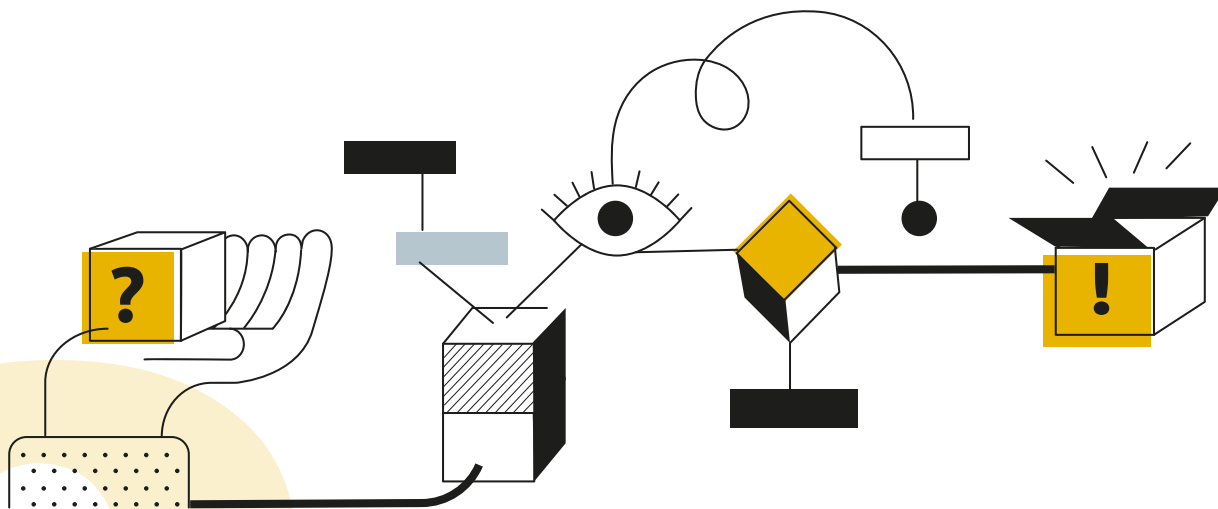

Jair Vives, RMC-trajectbegeleider –
Gemeente Tilburg

'Als RMC bedienen wij ongeveer dezelfde groep jongeren als het Jongerenpunt Midden-Brabant, maar er is een belangrijk verschil. Wij richten ons op jongeren van 18 tot 23 zónder startkwalificatie (diploma mbo-2 en hoger of havo/vwo). Het Jongerenpunt richt zich op 18 – 27 jarigen mét een startkwalificatie. Dat onderscheid lijkt helder, maar in de praktijk is er een grijs gebied waarin we elkaar nodig hebben. Onze wettelijke taak omvat vooral preventie en aanpak van voortijdig schooluitval. Daarom zijn we op alle Tilburgse scholen actief om te helpen jongeren aan boord te houden zodat zij een startkwalificatie kunnen halen. Toch is er een categorie jongeren waarbij terugkeer naar school geen optie is, omdat er te veel problemen spelen. We kijken dan meer richting werk, inkomensondersteuning en passende begeleiding. In dat geval schakelen we met het Jongerenpunt en gaan zij met hun brede netwerk aan de

slag met de betreffende jongere. Ik ga dan meer naar de achtergrond en monitor de voortgang. Om niet te verzanden in papieren rompslomp en het voor de jongeren zo eenvoudig mogelijk te houden, werken we vanaf de start nauw samen. Zo vindt de intake plaats in de vorm van een driegesprek tussen jongere, Jongerenpunt en mij. De jongere weet dan gelijk welke gezichten bij de dienstverlening horen. Op die manier bundelen wij onze expertise, maken we het voor de jongere inzichtelijk en kunnen we optimaal ondersteunen. De jongere blijft altijd centraal staan en samen zoeken we wat voor hem of haar de beste route is. In deze coronatijd besteden we extra aandacht aan jongeren die van de radar dreigen te raken. Die krijgen naast gespreksverzoeken ook een voordeurbezoek. We laten niemand los! 🍷

*'Lukt plan A niet,
dan is er altijd
nog een plan B
en desnoeds een
plan C'*

Vraag Antwoord

Ingrado beantwoordt veel vragen van leden. In deze rubriek belichten we de vragen die opvielen of het meest gesteld werden. En we geven het antwoord.

Mag ik een beroep op artikel 5 onder b weigeren omdat de motivatie ontbreekt?

'Ja, dat mag. Ouders moeten een beroep op vrijstelling van inschrijving bij een onderwijsinstelling op grond van overwegende bezwaren tegen de richting van het onderwijs motiveren. Per onderwijsrichting moeten zij hun bezwaren duidelijk maken.'

Moet vader medeondertekenen als moeder een beroep doet op artikel 5 onder b?

'Nee, dat hoeft niet. De Leerplichtwet zegt niet dat een beroep door beide ouders ondertekend moet worden. Er is hierover ook geen jurisprudentie. Het advies is wel het gesprek met de andere ouder aan te gaan. Als een ouder het niet eens is met de vrijstelling kan hij of zij naar de rechter gaan vanwege problemen bij de uitoefening van het gezamenlijk gezag.'

Wat gebeurt er met een mbo-student als deze de onderwijsovereenkomst niet heeft ondertekend?

'Hij of zij kan per 1 oktober met terugwerkende kracht worden uitgeschreven. Het ondertekenen van de overeenkomst is

een wettelijke verplichting. Een student die onderwijs volgt zonder ondertekening, is ingeschreven zonder bekostiging en is formeel geen leerling. Er ligt een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer dat de rechtspositie van mbo-studenten moet verbeteren. De onderwijsovereenkomst wordt in dat voorstel afgeschaft.'

Wanneer moet verzuim gemeld worden nu er minder onderwijstijd is in het mbo?

'Door corona gaan leerlingen in het mbo minder naar school. Het kan dus wel even duren voordat een leerling 16 uur verzuimd heeft. Het advies is goed vinger aan de pols te houden en verzuim eerder te melden via 'overig verzuim'. Dit geldt ook voor verzuim van online lessen. Ook dan is er reden voor zorg.'

Wie komt er in actie als een leerling geen mondkapje draagt terwijl de school dit verplicht gesteld heeft?

'Als een leerling wel op school verschijnt, maar geen mondkapje draagt (en dan niet vanwege medische redenen), dan zet de school eerst in op het goede gesprek.

De school mag een maatregel treffen wanneer dit is opgenomen in het veiligheidsbeleid. Het moet dan gaan om een maatregel die past bij de overtreding. De school bepaalt welke maatregelen dit zijn. In het uiterste geval kan de school een leerling schorsen en later verwijderen. Indien de school daartoe besluit, dan gelden de algemene artikelen omtrent schorsing en verwijdering voor het voortgezet onderwijs (WVO art. 13 en art. 14).'

Wat kan leerplicht doen als ouders hun kind thuishouden uit angst voor corona?

'Ga in elk geval het gesprek aan met de ouders en probeer te achterhalen waar de angst zit. Onderzoek samen met de school of er een oplossing is die voor ouders en leerling goed voelt. Denk aan een plek bij het raam, 10 minuten eerder op school komen, eerder naar buiten bij de pauze, etc. Biedt dat geen oplossing, dring er dan bij de school op aan thuisonderwijs te verzorgen. Als leerlingen de online-lessen vervolgens niet volgen, kan dat worden aangemerkt als ongeoorloofd verzuim.'

A portrait of a middle-aged man with glasses, wearing a dark suit, white shirt, and purple tie. He is smiling and looking slightly to the right. The background is a blurred green and purple foliage.

10 vragen aan...

Adnan Tekin

voorzitter van de MBO Raad

1 Wat moet volgens u de focus van een mbo-instelling zijn: diplomagericht, competentiegericht of toekomstgericht?

'Het is niet een kwestie van 'of of'. De mbo-scholen doen alle drie, en méér. We leiden jongeren op voor de beroepen van nu en de toekomst en leren ze het belang van een leven lang ontwikkelen tijdens hun loopbaan. Veel oud-studenten en andere werkenden keren daarvoor later terug in het mbo. Even belangrijk zijn burgerschapscompetenties zoals kritische denkvaardigheden. We leren studenten te reflecteren op wat zij nodig hebben om ook in de toekomst weerbaar te blijven op de arbeidsmarkt én in de samenleving.'

2 Hoe ziet de ideale overgang van opleiding naar werk eruit voor studenten die niet op eigen kracht een baan vinden?

'Docenten en stagebegeleiders weten al vroeg in de opleiding of een jongere naar verwachting extra ondersteuning nodig heeft om na diplomering aan het werk te komen. Mooi zou zijn als die als 'nazorg' ook een tijdje kan doorlopen als de student aan het werk is. Helaas kunnen we dat nu nog onvoldoende bieden, ondermeer vanwege het ontbreken van middelen. We doen nu wel in verschillende regio's pilots en we hopen dat het nieuwe kabinet het mbo structurele middelen gaat geven voor de begeleiding van opleiding naar werk.'

3 Op welke wijze kan het mbo bijdragen aan de aanpak van de stijgende jeugdwerkloosheid?

'Gelukkig is de werkloosheid onder mbo'ers over het algemeen relatief laag. De coronacrisis is een goed voorbeeld van hoe belangrijk inspelen op het voorkomen van jeugdwerkloosheid is. De impact van zo'n plotselinge crisis is op bepaalde sectoren enorm. Voor studenten kan switchen naar een andere opleiding een optie zijn. Of hun opleiding verbreden met bijvoorbeeld vakken uit andere opleidingen. Daarnaast kunnen scholen in de arbeidsmarktregio met het regionale bedrijfsleven, gemeenten en UWV nazorg en extra ondersteuning bieden bij het zoeken naar werk.'

4 De scholen krijgen vanuit het derde corona-steunpakket extra gelden voor de begeleiding naar werk. Hoe kunnen onderwijs en RMC hierin nog beter samenwerken?

'De samenwerking is al stevig via programma's voor voortijdig schoolverlaters. Met die extra middelen kunnen de scholen en RMC hun samenwerking verder versterken. Wat helpt is dat de professionals aan beide kanten elkaar al kennen. Samen kunnen ze verkennen wat in de regio passend en nodig is.'

5 Door de coronacrisis zijn sectoren zoals horeca en evenementenindustrie, enorm gekrompen. Hoe kan het mbo hierop inspelen?

'We hebben nauw contact met beide sectoren en de verwachting is dat zij snel kunnen opleven als ze weer volledig open gaan. En dat er dan ook opnieuw grote vraag zal zijn naar goede vakmensen. Daarom zetten we alles op alles om ervoor te zorgen dat studenten ook tijdens deze crisis toch hun opleiding kunnen afmaken, inclusief leren op de werkvloer. SBB draagt met het actieplan stages en leerwerkbanen bij aan voldoende leerbedrijven. Daarnaast zorgen scholen en bedrijven samen voor creatieve alternatieven, bijvoorbeeld stages in aanpalende sectoren, erkennen van stagebedrijven op onderdelen en simulatiestages in schoolrestaurants en bij evenementen op school.'

6 De roep om een meer flexibele instroom in het mbo-onderwijs, dus meer startmomenten van opleidingen, wordt door de coronacrisis steeds luider. Kan het mbo hier gehoor aan geven?

'Die roep herkennen we niet voor het initiële onderwijs, waar studenten na het voortgezet onderwijs instromen. Voor het post-initiële onderwijs, voor werkenden die hun baan dreigen te verliezen of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, is die flexibiliteit 'in de maak'. Het kabinet stelt met het derde steunpakket middelen beschikbaar om deze groepen te faciliteren door in de regio passende maatwerktrajecten aan te bieden op verschillende startmomenten.'

7 Veel docenten staat het water aan de lippen door de manier waarop zij onderwijs moeten geven in coronatijd. Wat zou hen kunnen ontlasten zodat zij meer tijd hebben voor de individuele student en voor dreigende uitval?

'Het docenten- én studentenwelzijn staat bovenaan de agenda van de schoolbestuurders. We zien dat de combinatie van fysiek en online onderwijs echt pittig is, voor iedereen. Het is een uitdaging om op school, binnen de RIVM-maatregelen, zoveel mogelijk onderwijs te organiseren. Vanaf het begin van de coronacrisis kunnen we gelukkig extra investeren in jongeren die goed in beeld moeten blijven omdat ze bijvoorbeeld onvoldoende mogelijkheden hebben om thuis te leren of online onderwijs te volgen. We kunnen ze bijvoorbeeld meer onderwijs op school aanbieden en we hebben inhaalprogramma's. We doen het maximaal mogelijke om ze een gestructureerde omgeving te bieden.'

8 Hoe kunnen we werkgevers stimuleren om meer jongeren een kans te geven?

'De aansluiting mbo-arbeidsmarkt is over het algemeen echt goed. Werkgevers nemen graag mbo'ers aan; een mbo-diploma is vaak een gouden start. Onderwijs en bedrijfsleven voelen ook de verantwoordelijkheid voor jongeren voor wie leren en het vinden van een baan minder vanzelfsprekend is. Ons mbo is inclusief onderwijs, iedereen is welkom. Scholen, RMC, gemeenten en het regionale bedrijfsleven kijken naar de kansen in alle sectoren en matchen die met werkzoekenden.'

9 Welk advies zou u onze leden, de RMC-en leerplichtprofessionals, willen geven?

'Investeer juist in deze tijd in contacten met scholen om samen met name jongeren in een kwetsbare positie in beeld te krijgen en te houden, en ze in deze tijd zo goed mogelijk te ondersteunen.'

10 Welke vraag stelden we niet en zou u graag beantwoorden?

Dat is een goede vraag...

Plus-voorziening

Wat als een jongere wel de capaciteiten heeft om een mbo-diploma te halen, maar het niet lukt door overbelasting? Een vraag die door menige school en menige RMC-trajectbegeleider gesteld wordt. Ferm, dat de VSV-gelden beheert voor de Stedendriehoek, heeft een antwoord in de vorm van de Plusvoorziening. Jongeren die om welke reden dan ook overbelast zijn, worden voor maximaal drie maanden gekoppeld aan een externe coach. Daarna kunnen ze in de meeste gevallen de draad weer oppakken.

In de regio Stedendriehoek (Apeldoorn-Deventer-Zutphen) is het VSV-budget dat vierjaarlijks van OCW komt niet, zoals gebruikelijk, verdeeld over het onderwijs en de gemeentes, maar gebundeld. Alle maatregelen uit het VSV-programma worden betaald uit dit budget dat beheerd wordt door een programmateam dat Ferm genoemd is. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van vo en mbo, gemeentes en RMC. De Plusvoorziening is een van de maatregelen uit het programma.

Sandra Schotgerrits

Carolien Steenbruggen

Diversiteit

Sandra Schotgerrits en Carolien Steenbruggen nemen samen de coördinatie van de Plusvoorziening voor hun rekening. Aanvragen komen bij hen binnen, worden door hen beoordeeld en zij koppelen de jongere aan een coach. Inmiddels werken ze samen met ongeveer 40 professionals. Steenbruggen: 'De aanvragen komen van de zorgcoördinator van de school, van de leerplechtambtenaar of de RMC-trajectbegeleider. In hun aanvraag formuleren ze de hulpvraag, leggen ze uit wat er al geprobeerd is en geven aan welk soort coach geschikt zou zijn. Wij checken de

aanvraag en stellen soms aanvullende vragen. Is het schoolmaatschappelijk werk betrokken geweest? Is de jeugdarts in beeld?'

Schotgerrits: 'De coaches selecteren we zorgvuldig. We maken met iedereen persoonlijk kennis voordat ze zich kunnen verbinden aan de Plusvoorziening. Inmiddels hebben we onder anderen een coach voor specifieke sociale-vaardigheidstraining die ook honden en paarden inzet, coaches op het gebied van stress en burn-out, uitdagend gedrag, rouwverwerking en hooggevoeligheid. Per traject, dat

maximaal drie maanden duurt, kunnen wij 1500 euro besteden. De ene coach ziet de jongere op de eigen praktijk, de ander haalt hem of haar thuis op, en praat hem soms letterlijk uit bed, een volgende gaat met een busje op avontuur, de diversiteit is enorm.'

Motivatie

Succesverhalen zijn er genoeg, zeggen beide coördinatoren. Zo vertellen ze over een heel drukke leerling bij wie de motivatie voor school ontbrak. Voor sporten was hij wel te porren dus koppelden ze hem aan een sportcoach. Deze coach wist de jongen uit te dagen om doelen te stellen en zijn grenzen te verkennen. Toen hij alsnog dreigde af te haken, kon de coach hem toch bij de les houden doordat hij zich verbonden had aan de doelen. Langzaam kon de vertaling naar school gemaakt worden.

'Ik kreeg weer zin om plannen te maken'

Jarenlang had Rosa de Graaf geen idee welke richting ze haar leven moest geven. Als dertienjarige vwo-leerling belandde ze in een depressie en kon ze nauwelijks nog naar school. Elke zomer, als de druk van school wegviel, knapte ze op waarna ze vol goede moed aan het volgende schooljaar begon. In vwo-4 ging het niet meer en stapte ze over naar havo-4. Dat ging even goed, maar al snel moest ze ook daar afhaken. Daarna probeerde Rosa het op het mbo, in een creatieve opleiding. Rond de afsluiting en beoordeling van haar eerste project ging het weer mis. Rosa, inmiddels 17 jaar, kwam thuis te zitten.

'Ik besloot veel te gaan werken, want dan had ik minder last van mijn depressies. Op mijn 19e ging het wat beter en bedacht ik dat ik toch wel graag mijn havo-diploma wilde halen. Daarom meldde ik me aan bij het VAVO. Helaas werd ik al snel weer depressief, dit keer nog erger. Vlak voor de coronacrisis dit voorjaar, ik was inmiddels 21, besloot ik ontslag te nemen bij Domino's waar ik alweer een tijd werkte. Ik vond het niet leuk meer en wilde echt iets anders.'

Al sinds het vwo had Rosa nauw contact met Carolien Steenbruggen die toen nog werkzaam was als leerplechtambtenaar. Zij was het die Rosa ondersteunde tijdens de stappen in haar schoolloopbaan.

'Omdat ik altijd een goede band had met Carolien, heb ik haar weer opgezocht. Zo kwam ik bij mijn huidige coach terecht die betaald wordt door de Plusvoorziening. Het is echt ongelooflijk, al na één keer voelde ik me zoveel beter. Na vijf weken had ik het gevoel dat ik de depressieve jaren achter me kon laten. Ik kreeg weer zin om plannen te maken. En ook al had ik dat nooit gedacht, ik ging weer nadenken over een opleiding. Inmiddels heb ik de keuze voor de bbl-opleiding Maatschappelijke Zorg gemaakt en ik heb er heel veel zin in. Ik hoop in de toekomst te kunnen werken met autistische jongeren. Nu ben ik op zoek naar een stageplaats en ben ik bezig mijn rijbewijs te halen. Als dat allebei gelukt is, start ik in februari met de opleiding. Ik denk dat ik als zorgverlener veel te bieden heb.'

'Ik denk dat ik als zorgverlener veel te bieden heb'

Of de jonge mantelzorger die zich in spagaat bevond tussen thuis en school. De situatie kon de coach niet veranderen, maar de student kreeg wel de tools aangereikt om met de situatie te leren omgaan. En de zwangere studente die stopte met school en na de bevalling weer terug wilde is gecoacht om de instroom succesvol te maken. Ze heeft inmiddels verlenging gekregen van de opleiding.

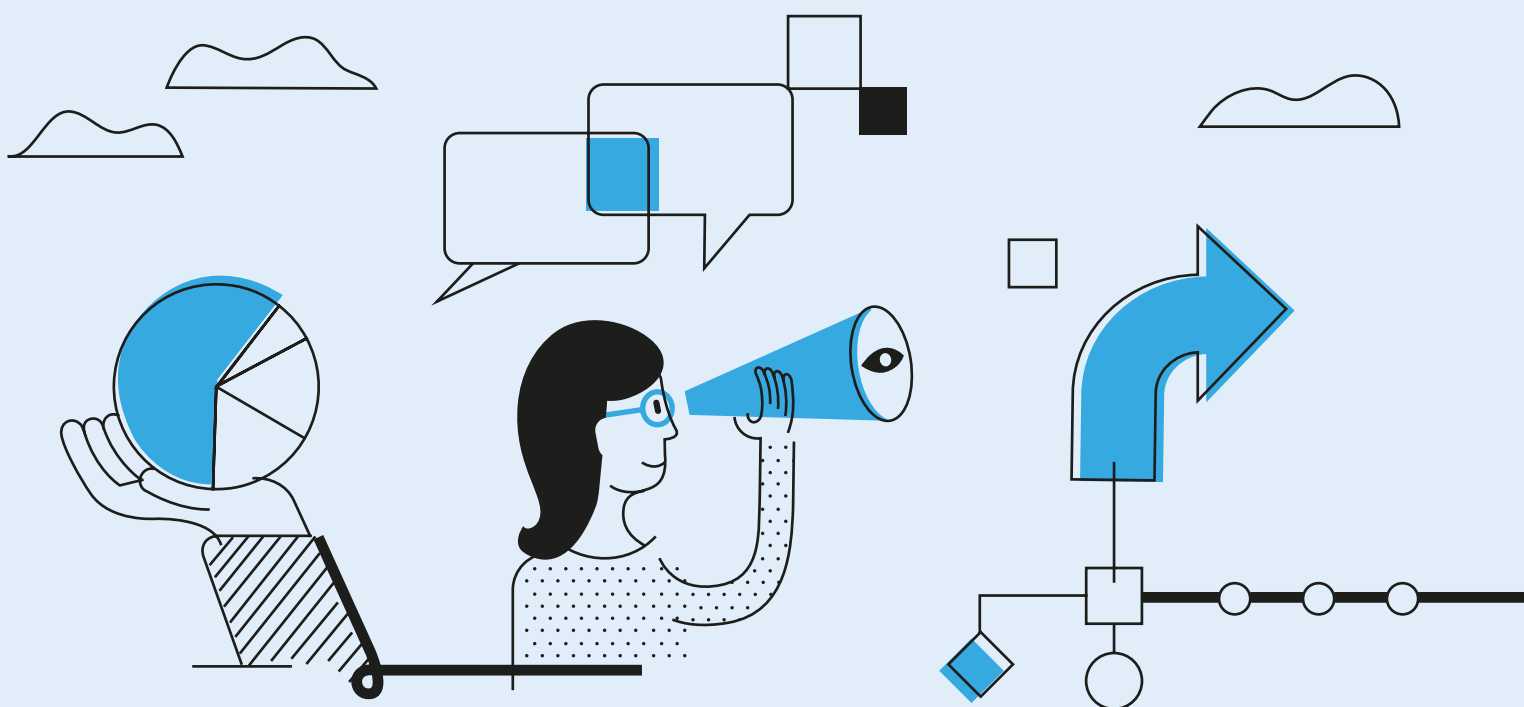
'En zo kunnen we nog wel even doorgaan', zegt Steenbruggen. 'Wij zijn super trots dat wij iedere jongere die het nodig heeft een maatwerktraject kunnen aanbieden dat hem of haar op weg helpt naar de toekomst.' 🍷

Handhaven in tijden van corona

Wanneer ga ik handhaven? Die vraag was ook in pre-coronatijd al regelmatig aanleiding voor discussie tussen leerplichtambtenaren.

Met de ontwikkeling van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is getracht een eenduidige richting te geven. De MAS gaat ervanuit dat strafrechtelijk optreden door de leerplichtambtenaar mogelijk is, maar dat de achtergronden van het verzuim en de inzet van zorg en begeleiding goed moeten worden onderzocht. Daarbij geldt dat, mits beargumenteerd, ook van de MAS kan worden afgeweken. 'Pas toe of leg uit', is het credo.

Tekst René Halberstadt Illustratie Welmoet de Graaf

'De fundamenten van de leerplicht en het leerrecht zijn duidelijk: zorg voor het kind en het borgen van het recht op ontwikkeling'

In coronatijd kreeg Ingrado de vraag wanneer en in welke gevallen we weer tot handhaving konden overgaan. Daar leek in het land verschillend over te worden gedacht. Sommige gemeenten waren voorstander van handhaven wanneer ouders willens en wetens met vakantie vertrokken naar oranje of rode gebieden, andere wezen meer op het belang van quarantaine bij terugkeer uit een dergelijk gebied. Uiteindelijk is na overleg tussen Ingrado en OCW besloten om in deze crisistijd terughoudend om te gaan met handhaving.

Dit artikel biedt geen argumenten voor of tegen, het wil een historisch en theoretisch perspectief bieden rond de oorsprong van leerplicht en het handelen van de professional.

Sociale wetgeving

De sociale wetgeving vindt zijn oorsprong in het einde van de 19de eeuw. Het Kinderwetje van Van Houten wordt gezien als de eerste sociale wet die in Nederland werd aangenomen. Deze wet verbood kinderarbeid tot de leeftijd van 12 jaar. De noodzaak om deze wet in te stellen lag overigens meer in situaties voor kinderen in de steden dan op het platteland. De woon- en arbeidsomstandigheden in de steden was vaak veel slechter dan op het platteland. Ook het ontstaan van de Leerplichtwet valt binnen de sociale wetgeving. Hoewel het overgrote deel van de kinderen minimaal het zogenaamde Volksonderwijs volgde, streefde men er met de introductie van de Leerplichtwet naar om ook voor het arbeiderskind een beschermde kindertijd te verwezenlijken¹ (Veld, 1987). Overigens werd toentertijd de voornaamste reden van schoolverzuim, het werken op het land, gezien als een vorm van geoorloofd verzuim. In de meeste Westerse landen werd in de periode rond de eeuwwisseling een vorm van Leerplichtwet ingevoerd (België, 1918; Frankrijk, 1882; Engeland, 1880). Gedurende deze ontstaansgeschiedenis bleek dat verwaarlozing van kinderen een belangrijk argument was bij het ontwerp van deze wetten.

Van plicht naar recht

In de loop van de eeuw die volgde, zijn we steeds meer over het leer- en ontwikkelingsrecht gaan praten. Uiteindelijk werd in 1990 het recht op onderwijs door de Verenigde Naties opgenomen in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De overheid is er verantwoordelijk voor om de toegang tot het onderwijs te borgen. Een van de essenties daarbij is de ontplooiing van het kind.² De fundamenten van de leerplicht en het leerrecht zijn daarmee duidelijk: zorg voor het kind en het borgen van het recht op ontwikkeling.

Zeker in deze coronatijd is het van belang om de situatie waarin ouders en kind zich bevinden goed te onderzoeken. Een kind dat vanwege angst bij de ouders voor corona wordt thuisgehouden is nu eenmaal een andere casus dan het kind dat tussendoor naar de Efteling gaat. De wetgever heeft dit spanningsveld tussen regels die voor iedereen hetzelfde zijn en het feit dat iedereen uniek is erkend door de discretionaire bevoegdheid in te voeren. Dat is de toegekende bestuursrechtelijke bevoegdheid om in meer of mindere mate in concrete gevallen naar eigen inzicht een besluit te nemen. Die discretionaire bevoegdheid werd niet gelijk met de Leerplichtwet geïntroduceerd³. Pas met de doorontwikkeling van de verzorgingsstaat, na de Tweede Wereldoorlog, kregen bestuursorganen taken en bevoegdheden die veel interpretatieruimte en/of beoordelings- en beleidsvrijheid lieten. Daardoor ontstond de noodzaak voor een situatieve beoordeling: de discretionaire bevoegdheid.

Spanningsveld

Hoogleraar politieke wetenschappen Michael Lipsky heeft over bovengenoemd spanningsveld 60 jaar geleden een boek geschreven: "street level bureaucracy"⁴. Een street level bureaucrat (SLB) is een overheidsprofessional die met een burger werkt. Dat kan dus ook een leerplichtambtenaar zijn of een RMC-casemanager. Een SLB wordt geacht een

wet of regeling voor iedere burger hetzelfde uit te voeren. Maar hoe doe je dat als elke casus anders is en om maatwerk vraagt? Lipsky's stelling is dat er allerlei work arounds worden gemaakt, waarmee de professional binnen een systeem zijn weg probeert te vinden. De professional bedenkt daarbij oplossingen voor individuele situaties omdat niet alle situaties hetzelfde zijn. In de jaren '60 gebeurde dat vaak verholen omdat de relatie tussen burger en professional, maar ook tussen uitvoerende en leidinggevende, veel formeler was dan nu. Work arounds van tegenwoordig worden vaker meer geformaliseerd (Pas toe of leg uit).

Hoewel we in Nederland niet precies weten wat het effect van handhaving op het verzuim is, blijkt uit internationaal onderzoek (lees voornamelijk Brits en Amerikaans) dat handhaving niet altijd onomstotelijk effectief is. Handhaving is een zaak van maatwerk, van goed onderzoek en als onderdeel van een plan waarin zorg voor de jongere en het recht op ontwikkeling centraal staan.

Uit bovenstaande blijkt dat in 'gewone' tijden wel of niet handhaven al geen eenvoudige beslissing is. In deze coronatijd moeten we erkennen dat voor ouders die zelf een kwetsbare gezondheid hebben, de schoolgang van de jongere een moeilijke keuze is. Een goede, open en gelijkwaardige communicatie tussen ouders, school en leerplicht is daarbij onontbeerlijk.

1 Veld, Th. (1987) *Volksonderwijs en Leerplicht*. Eburon, Delft

2 Artikel 29 (onderwijsdoelstellingen)

3 Voermans, W.J.M. (1998). *Beleidsregels*. In Meulen, B. M. J. van der (Ed(s)), *Info derde tranche Algemene wet bestuursrecht*. (pp. 45-80). Den Haag: Vuga

4 Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public service*. Russell Sage Foundation.

Onderzoek in de schijnwerper

In deze rubriek belichten we regelmatig een aantal onderzoeken die van betekenis kunnen zijn voor het werkveld van leerlicht en RMC.

Tekst Marga de Weerd **Illustratie** Welmoet de Graaf

Verhalen geven cijfers meer betekenis

www.voordejeugd.nl/praktijkvoorbeelden/leren-van-ervaringen-twente-wordt-data-gekoppeld-aan-ervaringsverhalen/

Twee mooie voorbeelden van hoe cijfers en verhalen die zijn opgetekend uit interviews elkaar kunnen versterken. In 'Niet thuisgeven' vertellen leerlingen van een onderwijs-zorginstelling met gedragsproblematiek die langere tijd thuiszitter zijn geweest wat volgens hen heeft bepaald dat ze uitvielen. Dit in aanvulling op de uitkomsten van literatuuronderzoek en de statistische analyse van de gegevens van de leerlingen bij deze instellingen. In verschillende verhalen komt onder meer terug dat het gevoel van veiligheid en gezien worden dat deze leerlingen in het basisonderwijs ervaren verdween met de overstap naar het voortgezet onderwijs.

www.kohnstammstituut.nl/rapport/niet-thuisgeven

In Twente spelen cijfers én verhalen een belangrijke rol bij de organisatie van de jeugdhulp en het tot stand brengen van het beleid daarover. Veertien gemeenten werken in die regio samen in vier ontwikkeltafels waaronder een ontwikkeltafel onderwijs-zorg. Belangrijke input voor de ontwikkeltafels vormen de cijfers en verhalen die door speciaal daarvoor aangestelde onderzoekers zijn verzameld.

Armoede en multiproblematiek

www.verweij-jonker.nl/wp-content/uploads/2020/08/319016_Armoede-en-schulden_WEB.pdf

Armoede en schulden worden vaak pas laat onderkend door jeugdhulpverleners terwijl ze sterk van invloed zijn op de context waarin kinderen opgroeien. Vaak is er samenhang met andere problematiek binnen een gezin en is armoede een versterkende factor. Armoede en schulden spelen mogelijk ook een rol bij een deel van de jongeren waarmee leerlicht en RMC te maken hebben. In het eerder genoemde onderzoek 'Niet thuisgeven' wordt armoede en de stress die dat met zich meebrengt in gezinnen genoemd als een voorspeller voor thuiszitten. Lees als je meer wilt weten over armoede en multiproblematiek en de handvatten die er bijvoorbeeld zijn om dat te herkennen dit rapport van het Verweij Jonker instituut.

De levenssituatie van ouders met kinderen in de jeugdzorg

www.scp.nl/publicaties/publicaties/2020/07/16/leefsituatie-van-ouders-met-kinderen-in-de-jeugdzorg

Een op de vijf huishoudens die gebruikmaken van jeugdzorg, maken in hetzelfde jaar ook gebruik van ten minste één andere voorziening binnen het sociaal domein, zoals voorzieningen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet. De kwaliteit van leven van ouders uit deze zogenoemde multi-gebruikshuishoudens is lager dan die van de ouders van gezinnen waarin alleen van jeugdzorg gebruik wordt gemaakt. Ze voelen zich vaker eenzaam en zijn minder tevreden met verschillende aspecten van hun leven. Deze ouders (relatief vaak alleenstaande ouders en ouders met een niet-westerse achtergrond) hebben minder hulpbronnen en worden juist vaker geconfronteerd met probleemsituaties zoals bijvoorbeeld financiële problemen.

Omdat dit waarschijnlijk zijn weerslag heeft op de kinderen in deze gezinnen is het belangrijk voor gemeenten om deze groep multi-gebruikshuishoudens goed in het vizier te houden en een geïntegreerde aanpak te bieden. Het Sociaal en Cultureel Planbureau stelt dat de coronacrisis kan leiden tot een groter beroep op jeugdzorg, tot een verergering van de problemen binnen multi-gebruikshuishoudens en tot een toename van deze huishoudens.

Matchtafels en de lessen van de bij

Soms lukt het ondanks alle inspanningen niet jongeren succesvol van school naar werk te begeleiden. Voor deze jongeren is de matchtafel bedoeld.

Bedacht en ontwikkeld in de Achterhoek en dit najaar ook gestart in de regio Zuid-Holland. Aan de matchtafel worden jongeren uit Praktijkonderwijs, vso en Entree besproken die hulp nodig hebben op de route van school naar werk en voor wie eerdere begeleiding onvoldoende bleek. Ook oud-vsv'ers

behoren tot de doelgroep. Ramon Hagedoorn, beleidsadviseur VSV, is projectleider. Maar dat niet alleen; Hagedoorn is ook fervent imker en leert dagelijks van zijn bijen. En de lessen van de bij vertaalt hij naar zijn werk in het sociaal domein en het onderwijs. 'Als je iets alleen kan doen, doe dat dan', is er een van. Lees wat de bijen ons nog meer kunnen leren.

Door kleinschalig te werken ben je flexibel en lever je gemakkelijker maatwerk'

Aan tafel

De matchtafel is een van de projecten in de VSV-aanpak van de regio Zuid-Holland voor de komende vier jaar. Deelnemers zijn het Werkgeversservicepunt (WSP), UWV, gemeente, onderwijs en RMC. Het onderwijs en RMC leveren de kandidaten, de andere partners komen met suggesties voor geschikte werkgevers. Elke matchtafel wordt voorbereid waarbij onder meer bekeken wordt wat er al gedaan is om de jongere te helpen en waar de werkplek precies aan moet voldoen. Er kan voorgesorteerd worden op de interesse van een jongere door werkgevers uit die branche aan tafel uit te nodigen of vacatures gericht te verzamelen. Soms zal ter plekke een match gemaakt worden, een andere keer zal eerst meer begeleiding nodig blijken. De begeleider van de matchtafel houdt vinger aan de pols. Hij of zij checkt of de match geslaagd is en volgt deze een tijdje. Doel is uiteraard dat het tot een duurzame plaatsing komt.

De verwachting is dat er per subregio 50 tot 100 jongeren per jaar in aanmerking komen voor inzet vanuit de matchtafel.

In Midden-Holland heeft inmiddels de eerste matchtafel plaatsgevonden, vertelt Ramon Hagedoorn. 'De drie casussen die op de agenda stonden zijn in beweging gebracht. Mooi was de ontdekking dat het ook andersom blijkt te werken. De werkcoach van de gemeente wordt regelmatig benaderd door werkgevers die jongeren zoeken voor bepaalde functies, maar kan die jongeren niet vinden. De matchtafel kan dit wel omdat ook het mbo aan tafel zit, waar jongeren leerbanen zoeken.'

Nu de bijen - een klein college

Hoe passen nu de bijen in dit verhaal? Naadloos, volgens Hagedoorn. 'Als we het mensenvolk vergelijken met het bijenvolk, dan valt er voor ons nog veel te leren. Ik

ben gefascineerd door de uiterst efficiënte en intelligente wijze waarop de bijen hun doelen stellen en hun werk organiseren. Ook wij van RMC, leerplicht en gemeente kunnen er ons voordeel mee doen. Bij de matchtafels doen we dat al.

'Er zijn wereldwijd 20.000 soorten bijen waarvan er slechts zeven in volken leven. Dat zijn de honingbijen. Zo'n volk bestaat uit ongeveer 40.000 individuen die allemaal hetzelfde doel hebben: de bestuiving. Hier ligt de eerste parallel met ons werkveld: ons doel, de bestuiving die wij willen, is een diploma voor iedere jongere. Maar met een diploma ben je er nog niet. Zowel bij de bij als bij ons is de bestuiving niet altijd succesvol. Er vindt soms geen bevruchting plaats, oftewel de jongere vindt geen passend werk.'

Kleinschaligheid en samenwerking

'Door kleinschalig te werken ben je flexibel en lever je gemakkelijker maatwerk. Dat kunnen we leren van de bijen. Het overgrote deel van de 20.000 soorten bijen zijn solitaire bijen, die werken in hun eentje. Zij zijn betere bestuivers dan honingbijen met hun volken van 40.000 individuen. De solitaire bij kan meer bloemen per minuut bestuiven, doet dat ook nog eens beter dan een honingbij en werkt bovendien langer door. Als je naar bijen kijkt, is de les: "Werk niet zomaar in het groot. Als je iets alleen kan doen, of in klein

verband, doe dat dan. Bespaar je de moeite van een grootschalige aanpak". Dit staat haaks op de praktijk waarin we op allerlei terreinen grootschalig zijn gaan samenwerken. De matchtafel houden we bewust kleinschalig, maar we benutten wel de kennis van een groot aantal partners.'

Doelgericht

'Kleinschalig werken heeft dus de voorkeur, maar omdat we onderwijs nu eenmaal grootschalig ingericht hebben, kunnen we leren van de honingbijen. Hoe slagen die er in hun missie te bereiken in een turbulente omgeving, met 40.000 individuen en ook nog eens zonder vergaderingen, beleidsplannen of managementrapportages?'

'Ten eerste is er een duidelijk gezamenlijk doel; de bestuiving. De 40.000 collega's in het bijenvolk halen het niet in hun hoofd om iets anders te gaan doen dan bestuiven en zo nectar verzamelen. Met de matchtafel hebben we een duidelijk doel voor ogen: werk vinden voor jongeren. Iedereen snapt dat meteen, het geeft scherpte aan onze inzet. We bespreken alleen jongeren die werk zoeken, zij worden geholpen door professionals die een goed netwerk bij werkgevers hebben. Dit verhoogt de kans op bestuiving. Met bestuiving alleen zijn we er echter niet, we willen ook dat de match ergens toe leidt, we willen er de vruchten van plukken. Daarom zetten we extra begeleiding in op de matchtafel.'

Hoe vind je de zoetste nectar?

'Om de winter door te komen moet de honingvoorraad zo zoet mogelijk zijn. Maar hoe vind je de zoetste nectar? Dat wordt bepaald met de bijendans. De werksters gaan op pad en vliegen ogenschijnlijk zomaar rond. De een haalt nectar op van de appelbloesem, de volgende van koolzaad of acacia. Bij thuiskomst geven ze de nectar af en de andere bijen proeven daarvan. De werkster maakt door middel van de bijendans duidelijk waar ze de nectar geoogst heeft. Ze doet dat door in een bepaalde richting over de honingraat te dansen, die richting wijst naar de nectarbron. Vervolgens schudt ze met haar achterlijf, de duur daarvan bepaalt de afstand tot de bron. Al snel gaan steeds meer bijen de zoetste bron checken en zo hebben ze binnen een dag door welke bloem dat is. Die oogsten ze vervolgens met z'n allen.'

'De les voor ons is dat we kunnen vertrouwen op wat het individu binnenbrengt en dat we op basis daarvan richting bepalen. De matchtafel bestaat uit individuen die vanuit hun eigen perspectief, kennis en kunde bijdragen aan een collectief doel.'

Aan een route die de jongere succesvol laat landen op de arbeidsmarkt. De zoetste nectar is dan het bedrijf dat het beste past bij de jongere.'

Directe actie

'Bijen komen direct in actie als ze zien dat er iets nodig is. Ze zeggen nooit 'nu even niet' of 'daar ga ik niet over'. Daarom zijn er nooit wachtrijen of wachtlijsten in de bijenwereld. Er ontstaan nooit files bij de ingang van het nest terwijl de bijen af en aan vliegen met nectar. Ieder individu springt bij als het druk is en helpt met opruimen en opbergen van de nectar zodat de verzamelaars direct weer op pad kunnen. Vergelijk dat eens met hoe wij dat doen. 'Daar gaat mijn collega over, maar die is er nu niet', 'ik wil wel helpen, maar ik ben niet bevoegd'. Als we zo te werk gaan, vindt er geen bestuiving plaats. Dat geef ik je op een briefje.'

*Doel is uiteraard
dat het tot een
duurzame plaatsing
komt'*

'Die snelle actie en positieve houding zit ook in de matchtafel. De matchtafels worden met grote regelmaat gehouden, zodat jongeren snel geholpen worden. We werken vanuit een positieve houding. Een werkcoach van de gemeente is wellicht formeel niet verantwoordelijk voor een

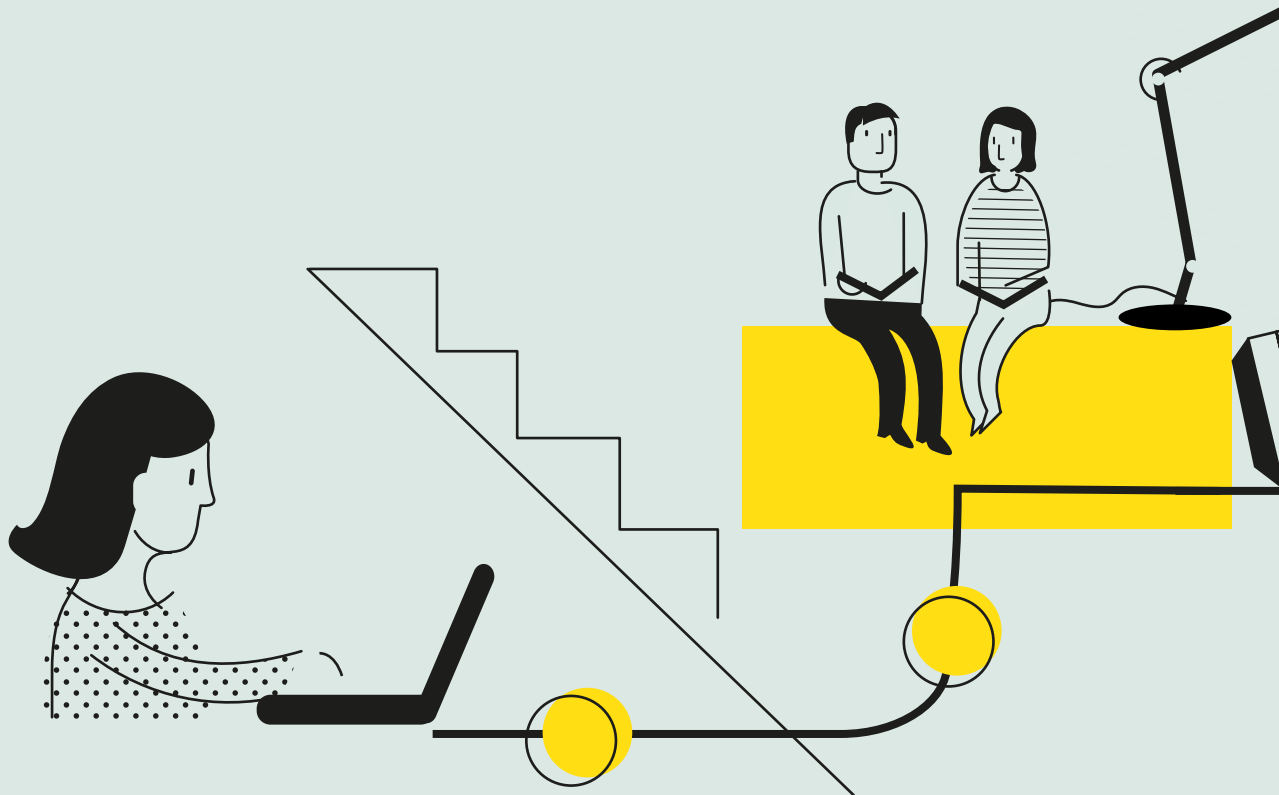
aangedragen jongere, maar zegt niet 'ik ga er niet over. Hij of zij levert de kennis die de jongere aan een werkplek helpt. Die positieve houding is kenmerkend voor de matchtafel; we gaan er met zijn allen over en zorgen dat jongeren succesvol zijn in de stap van school naar werk. Het maakt het werk leuk, matchtafels zijn inspirerend voor alle deelnemers.'

Fuseren doe je met een krant

'Tot slot is de manier waarop bijenvolken fuseren de moeite van het kopiëren waard. Ik heb drie keer een fusie meegemaakt en dat was geen feest. Twee bijenvolken zomaar samenvoegen is ook geen feest, dat wordt oorlog. Gebruik een krant en leg die tussen de geopende onderkant van de ene kast en de geopende bovenkant van de andere kast. Van beide kanten zullen de bijen gaan knabbelen aan dezelfde krant en na verloop van tijd komen ze elkaar tegen en dan kennen ze elkaar eigenlijk al. Vanaf dat moment kunnen ze vreedzaam samenleven en samenwerken.'

'Leerplicht en RMC werken steeds minder geïsoleerd, teams worden samengevoegd en taken zijn minder afgebakend. Dat kan niet van de een op de andere dag goed gaan. Zorg dat je elkaar leert kennen op een informele manier, zorg dat je samen iets organiseert, onderneemt of beleeft. Dat geldt breder voor samenwerking in het sociaal domein. Voor sommige opgaven zijn wel zeven organisaties nodig. Leer van de bijen, zorg dat je de omgeving verkent, kijk wat je collega's aan het doen zijn en verbind je aan het collectieve doel. De matchtafel fungeert ook een beetje als krant, collega's die aan vergelijkbare doelen werken, leren elkaar beter kennen. Dat versterkt de samenwerking, ook buiten de matchtafel.' 🍯

Ingrado kiest voor nieuw kwaliteitsregister

Vanaf januari 2021 is er een nieuw onafhankelijk kwaliteitsregister voor medewerkers leerplicht/RMC én andere professionals in het publieke sociaal domein. SAM (voorheen BvK), de beroepsvereniging voor uitvoerend professionals in het publiek sociaal domein, is verantwoordelijk voor de ontwikkeling. Ingrado gaat de nieuwe samenwerking aan vanuit een gedeelde visie: een gebruiksvriendelijk register dat niet alleen verdere professionalisering, maar ook samenwerking stimuleert binnen het sociaal domein.

Tekst Menno Kouveld Illustratie Welmoet de Graaf

Vijf voordelen van het Kwaliteitsregister Sociaal Domein op een rij:

- stimuleert samenwerking tussen professionals in het sociaal domein;
- vergroot de carrièremogelijkheden voor leerplicht- en RMC- professionals in het sociaal domein;
- laat partners zien dat leerplicht/ RMC een sterke beroepsgroep is, met mensen die staan voor hun vak;
- maakt het voor aanbieders aantrekkelijker een breed opleidingsaanbod te bieden;
- ondersteunt leerplicht- en RMC- professionals bij het vastleggen en volgen van de eigen professionele ontwikkeling.

Hoe zat het ook alweer? In 2016 startte Ingrado met het Landelijk Kwaliteitsregister Leerplicht en RMC (LKLR). Ruim 400 leerplicht- en RMC-professionals hebben zich sindsdien geregistreerd. Een deel van hen heeft inmiddels voldoende punten voor herregistratie (certificering). Dat aantal groeit de komende tijd verder. Waarom dan juist nu overstappen naar een nieuw kwaliteitsregister?

Selma Hulst, projectleider voor het nieuwe register bij Ingrado, licht toe: 'Wij kregen signalen uit onze beroepsgroep dat aansluiting bij een breder register, waarbij ook andere professionals uit het sociaal domein zijn aangesloten, aantrekkelijker is voor leerplicht- en RMC-professionals. Door samen te leren en te professionaliseren, leer je ook elkaars taal spreken, wat samenwerking in de dagelijkse praktijk makkelijker maakt.' Als voorbeeld noemt ze Werk en Inkomen. 'Met name RMC-consulenten hebben regelmatig te maken met medewerkers van deze afdeling binnen gemeenten.'

Leren, ontwikkelen, excelleren

Ingrado is nauw betrokken geweest bij de oprichting en inrichting van het KRSD. Zo wel Ingrado als SAM hechten groot belang

aan ontwikkeling en de bevordering van professionaliteit van de beroepsgroep in het sociaal domein. 'Hun visie op leren en ontwikkelen komt overeen met de visie van Ingrado', zegt Hulst.

'Vertrekpunt voor Ingrado was de wens om leerplicht- en RMC-professionals een klantvriendelijk register te kunnen bieden met een ruim aanbod van professionaliseringsactiviteiten van verschillende aanbieders. Maar het doel gaat verder dan dat: iedere jongere heeft recht op ontwikkeling. Ze verdienen daarbij de beste ondersteuning. Dit kwaliteitsregister ondersteunt die ambitie.'

Het nieuwe KRSD wordt een prachtig hulpmiddel om structureel te werken aan professionalisering, vakmanschap en persoonlijke ontwikkeling. Daarvan is Carry Roozmond, directeur-bestuurder van Ingrado, overtuigd. 'Met behulp van een geaccrediteerd aanbod van opleidingen en trainingen, gevoed vanuit de beroepspraktijk, vanuit de vraagstukken die daar spelen, brengen we onze beroepsgroep nog beter in positie om de ontwikkeling van jongeren optimaal te ondersteunen. Bovendien laten we onze directe partners duidelijk zien dat we ons vak heel serieus nemen.'

Registreren kan vanaf 1 januari 2021

Wil jij ook laten zien dat je investeert in vakmanschap en persoonlijke ontwikkeling? Heb je behoefte aan een inzichtelijk landelijk aanbod van geaccrediteerde opleidingen en trainingen voor onze beroepsgroep? Registreer je dan vanaf januari 2021 in het nieuwe Kwaliteitsregister voor het Sociaal Domein. Houd ingrado.nl in de gaten voor de startdatum. Meer weten? We staan klaar om jouw vragen te beantwoorden. Mail naar info@ingrado.nl of bel 085 049 51 70.

'Door de uitstraling van ons als RMC en leerplicht is het wel een soort visitekaartje'

Wat zeggen gebruikers over een kwaliteitsregister?

Wij maken de overstap

Esther van Dam en **Marion van den Ham** – RMC-trajectbegeleiders Leerplein, RBL Zuid-Kennemerland en IJmond

'Bij de start van het LKLR hebben we ons, met veel collega's uit ons team, geregistreerd. Het werkveld is flink in beweging, dat is altijd al zo geweest. Zaak dus om goed bij te blijven. Zo geef je jongeren in onze optiek de beste kansen. Voor de uitstraling van ons als RMC en leerplicht is het wel een soort visitekaartje. Registratie maakt je bovendien bewust van alles wat je al hebt ondernomen op het gebied van scholing en werk en waar je nog verder aan zou kunnen werken. We hopen dat de overstap het registreren gemakkelijker maakt. En dat ook niet geaccrediteerde scholing gewoon mee kan tellen. Mits het natuurlijk voldoet aan de kwaliteitseisen. Het samen registreren met het sociaal domein lijkt ons een goed plan. Er is momenteel erg veel goed (online) opleidingsaanbod via het sociaal domein, andere partijen én Ingrado. Wij hopen dat het voor externe opleiders zo laagdrempelig mogelijk wordt gemaakt om zich te registreren/accrediteren. Dat kan het aanbod nog verder vergroten.'

Registratie geeft eenduidigheid

Johan Feenstra - Leerplichtambtenaar gemeente Smallingerland

'Wij hebben er destijds als team voor gekozen om ons te gaan registreren in het kwaliteitsregister. Bijblijven vinden we binnen ons team belangrijk. Dat je niet stil blijft staan in wat je doet. Ik ben ook BOA. Binnen de BOA wordt er bijvoorbeeld veel aandacht besteed aan de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim). Als je geen BOA bent moet je zelf organiseren dat je dat soort informatie meekrijgt. Dit kwaliteitsregister kan daarbij helpen volgens mij. Ik denk dat het een goede manier is om bewust bezig te zijn met je ontwikkeling. Naast de gesprekken die wij bijvoorbeeld jaarlijks hebben over permanente educatie. Verder vind ik het belangrijk dat er een opleidingsaanbod is met een landelijke meerwaarde, waarmee je als leerplichtambtenaar of RMC'er ook laat zien dat je verder gaat om je doelgroep zo professioneel mogelijk te bedienen. Daar gaat het uiteindelijk om, dat je de jongeren en ouders en ook het netwerk laat zien waar je voor staat. Daarom stap ik ook zeker over naar het nieuwe kwaliteitsregister.'

Wat zeggen managers over een kwaliteitsregister?

Kennen, erkennen, samenwerken

Karin Kooijman - Teammanager Na(ar) school / startWijzer Gemeente Smallingerland

'Een van de voordelen van een kwaliteitsregister is dat het mensen alert maakt op hoeveel ze eigenlijk investeren in hun deskundigheid. Het sluit ook mooi aan bij de gesprekken die ik met medewerkers heb over permanente educatie. Verder denk ik dat registratie in een kwaliteitsregister goed is voor het positioneren van leerplicht en RMC. Zeker nu het een register wordt voor het sociaal domein. Dat biedt de kans om collega's binnen het sociaal domein te laten zien dat wij de regie hebben in het bewerkstelligen dat jongeren goed voorbereid op de arbeidsmarkt terechtkomen. Ik vind het ook belangrijk dat er binnen het sociaal domein respect is voor elkaars professionaliteit en expertise. Door zo'n kwaliteitsregister laat je dat zien. Ik vind het fantastisch dat Ingrado nu ook een training heeft voor ondersteuners. Wij hebben binnen onze gemeente bijvoorbeeld een training rond huiselijk geweld gedaan, samen met het gebiedsteam. Dat werkt hartstikke mooi, want mensen die samen een training hebben gedaan, weten elkaar daarna ook beter te vinden.'

Practice what you preach

Yvonne Kniese – Teammanager Leerplein, RBL Zuid-Kennemerland en IJmond

'Het feit dat we voor dit nieuwe kwaliteitsregister aanhaken bij het sociaal domein is wat mij betreft een kans. We zitten daar met ons werk erg dicht tegenaan en hebben er veel dwarsverbanden mee. Binnen de gemeente Haarlem, waar ons RBL is ondergebracht, zijn er voor het sociaal domein diverse trainingen uitgezet, bijvoorbeeld over laaggeletterdheid en omgaan met culturele verschillen. Daar kunnen wat mij betreft ook prima mensen van leerplicht en RMC aan meedoen, want dat zijn onderwerpen die hun werk ook raken. Verder hoop ik dat door samen trainingen te volgen het minder eilandjes worden. Ik zie het gebruik van een kwaliteitsregister niet zozeer als keurmerk, dat past meer bij een verplicht register. Maar ik denk wel dat die kwaliteit ook gewoon blijkt uit de manier waarop mensen, die op deze manier aan vakmanschap werken, hun werk doen. Leerplicht en RMC staan voor het recht op onderwijs, voor een leven lang leren en dan vind ik echt dat je dat dus zelf ook moet doen. Practice what you preach.'

#Trots op je vak

Volop redenen om trots te zijn op het vak van leerplicht- of RMC-professional. Voor heel veel jongeren maken zij het verschil. Wat maakt jou trots op je vak? Deze vraag stond centraal tijdens de themaweek #Trots op je vak die Ingrado in september organiseerde. Onderstaande leerplicht-ambtenaren en RMC'ers vertelden over hun werk en hun trots in een bundel met interviews. Voor alle interviews zie www.ingrado.nl/actueel/news_entry/trots_op_je_vak

Tot slot

Deze rubriek biedt ruimte voor ontwikkelingen bij Ingrado en in het werkveld, voor nieuws uit de regio's en van samenwerkingspartners, voor dat wat opvalt of in het oog springt...

Heb je een bijdrage? Laat dat weten aan de redactie via info@ingrado.nl.

Dit keer laten we de zeven projectleiders van Ingrado aan het woord. Wat was hun mooiste project in 2020? En naar welk project voor 2021 kijken ze het meest uit?

Marga de Weerd

Onderzoek & ontwikkeling

'Mijn mooiste project was van ons allemaal: het schrijven van het jaarplan voor 2021. Ik ben trots op het resultaat en mijn eigen bijdrage daaraan: het tot een geheel smeden van alle input. En dat alle leden het plan op de AV goedkeurden voelt als een enorme blijk van waardering voor wat wij met elkaar doen en bedenken.'

'Voor 2021 kijk ik het meest uit naar het versterken van de benchmarkmogelijkheden. Ik hoop dat we verschillende organisaties met elkaar in gesprek kunnen brengen over de manier waarop zij hun werk organiseren en hun resultaten inzichtelijk kunnen maken.'

Ans Machielse

Preventie schooluitval, Jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt

'Ik ben heel druk geweest met alle ontwikkelingen rond Covid-19 en de gevolgen hiervan voor jongeren, ouders, leerplicht/RMC en het onderwijs.'

'In 2021 ga ik verder met het analyseren van binnenkomende vragen om zo te zien waar de informatiebehoefte ligt. Daarnaast blijf ik graag betrokken bij de nieuwe ontwikkelingen in de corona-aanpak. Dit in relatie tot het voorkomen van uitval, de ondersteuning van kwetsbare jongeren en de coördinatie door RMC.'

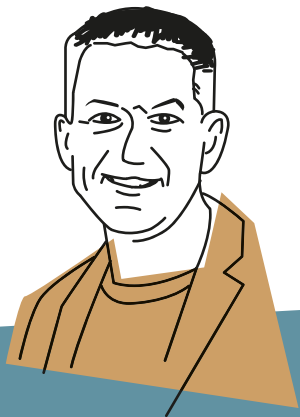

Liesbeth de Boer

Preventie schooluitval, Jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt

'Het project 'RMC beter op de kaart' gaf mij de kans om veel RMC-coördinatoren op te zoeken in hun regio en later online. Mooi om te horen hoe de aanpak voortijdig schoolverlaten in de verschillende regio's is vormgegeven en te sparren over de uitdagingen.'

'Mijn focus ligt onder meer op onderwerpen als de positie van RMC in het sociaal domein, de regionale aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Ook in 2021 ga ik graag samen met RMC-regio's aan de slag voor een mooie toekomst voor jongeren.'

Henrie Mastwijk

Preventie verzuim, Passend onderwijs

'Ik ben er trots op dat we tijdens de lockdown snel voorlichting en cursussen konden geven over bijvoorbeeld 'deurgesprekken'. Ingrado heeft het initiatief genomen om samen met ketenpartners www.weeraanwezigopschool.nl op te richten. Het is mooi dat we in deze bijzondere tijd het recht op onderwijs en ontwikkeling samen concreet hebben gemaakt door alle projecten heen.

'Werk maken van het recht op onderwijs en ontwikkeling is in coronatijd extra belangrijk. Het bestrijden van de jeugdwerkloosheid en het voorkomen van uitval zijn thema's waar ik ook in 2021 graag aan meewerk.'

René Halberstadt

Preventie verzuim, Passend onderwijs

'Ik denk dat ik het meest trots ben op onze samenwerking en collegialiteit. Zo maar, van de ene op de andere dag, omschakelen naar een digitale wereld en dan toch in staat zijn om projecten op een kwalitatief goed niveau af te ronden vraagt om creativiteit, flexibiliteit en doortastendheid. Ik ben echt trots op onze samenwerking daarin.

'Ik kijk het meeste uit naar de discussie over geoorloofd/ ongeoorloofd verzuim omdat ik het zo wezenlijk vind voor ons werk en voor de kansen die dit aan kinderen en jongeren biedt.'

Selma Hulst

Vakmanschap, Vraag & Antwoord

'Ans Machielse en ik hebben hard gewerkt aan de vragen over corona die de leden aan Ingrado stelden. Mooi, omdat het actueel is en we veel en snel hebben kunnen schakelen met de Inspectie van het Onderwijs, OCW, DUO, het OM en de leden.

'Ik kijk uit naar de nieuwe website waarop we in 2021 een nog betere kennisbank willen inrichten rond de vragen uit het veld.'

Charleen Dedden

Lerend Netwerk en Communicatie

'Het mooiste vond ik de landelijke bijeenkomst met onze rayoncontactpersonen en projectleiders in maart en de themaweek #Trots op je vak. De interviews met leden zorgden voor goede PR en de events werkten erg verbindend!

'Ik kijk uit naar mijn nieuwe baan als interim RMC-medewerker bij startWijzer/De Friese Wouden. Ik ga Ingrado verlaten omdat ik heel graag in het veld wil werken met jongeren, ouders en alle andere samenwerkingspartners.

Dankzij mijn rol bij Ingrado heb ik kunnen leren van leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders in het hele land!

Leerplicht én welzijn inzichtelijk

Uw leerplichttaken gaan verder dan het uitvoeren van de wet. Het welzijn van alle jongeren staat voorop.

LeerSaam biedt een complete oplossing voor het snel afhandelen van de administratie rond onderwijsprocessen. Het maakt leerplicht én welzijn inzichtelijk. Zo komt u tot structurele oplossingen voor de jongeren binnen uw regio.

- Leerplichtadministratie
- Vrijstellingen en ontheffingen
- Leerlingenvervoer
- Verzuim
- Kwetsbare jongeren begeleiden
- Managementinformatie

De voordelen van LeerSaam

- LeerSaam beschikt over slimme koppelingen met DUO en Suwinet.
- Met één druk op de knop draait u de verplichte rapportages uit. Dit levert veel tijdwinst op.
- Leerlingenverzuim staat vaak niet op zich. LeerSaam creëert overzicht. Zo voorkomt u dat trajecten elkaar doorkruisen. Eén gezin, één plan.
- Wij kunnen LeerSaam snel voor u implementeren. We migreren uw omgeving op het moment dat het u het beste uitkomt.

Meer weten?

Neem contact met ons op. Een vrijblijvende demonstratie is ook mogelijk. Of kijk voor meer informatie op onze website.

Dankzij LeerSaam hebben wij meer overzicht gekregen en is ons veel administratie uit handen genomen. Hierdoor hebben wij meer tijd voor onze klanten!

Jaap Zuijderdijn
Leerplichtambtenaar gemeente Urk

Rick van Brummelen
leersaam@lostlemon.nl
06 - 15 44 84 60

www.lostlemon.nl/leersaam

ISO 9001 | ISO 27001 | NEN 7510:2017

*De meest complete
en actuele
opleiding voor
leerplichtambtenaren
en medewerkers RMC*

Leergang Leerplicht/RMC

Module 1: Wet- en regelgeving, start 16 september 2021

Module 2: Het netwerk in beeld, start 21 januari 2021

Module 3: Methodisch handelen, start 8 april 2021

De modules kunnen in willekeurige volgorde worden gevolgd.

Leerplicht/RMC administratie

7 december 2020

Actualiteitendag Leerplicht/RMC

9 februari 2021

[check spv.nu](https://www.spv.nu)

Nieuwe look, vertrouwde inhoud

Een nieuwe stijl en een nieuwe website in aantocht. Met nog meer focus op kennisdeling en optimaal gebruikersgemak.

Ondertussen blijven we onveranderd bevlogen, verbindend en voortvarend.

**Iedere jongere heeft
recht op ontwikkeling.**

Daar maken wij werk van!

Ingrado